

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre ..... 28 korona
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 257.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Kedd, november 4.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek:** Arad, mint a motoros közlekedés vállalkozója.
Nevelési rendszer az árvaházban.
A román színi társulat.
A szabadkai panama.
Béhm Adolf sikkesztásai.
A színésznők barátja.
Motor-kocsi, vagy villamos?
Az új-szent-annai zsendülés a Kuria előtt.
Aradi labdarugók győzelme.
Kétszázézer korona utkövetés.
A nagykövetség rablógyilkossága.
Regény-Csarnok: A róma-párisi expressvont. Fordította: Ritt Gyula.

Arad, mint a motoros közlekedés vállalkozója.

Arad, november 3.

A közlekedésügyi bizottság mai ülésén a közúti pálya kérdése tápázkodott fell harmadféléves fektéből és kérezték, fektessék a másik oldalára, ahelyett, hogy lábra állott volna az istenadta s egy kicsit előbbre haladott volna. Ez a dolog pedig így fekszik: A lóvasut szerződést kötött a várossal egy villamos vasut létesítése iránt, melynek egyetlen erősségét a város részére kikötött s az egyezés létrejöttkor azonnal leteendő vinkulum képezendette. Hogy-hogynem, a lóvasutat fölmentette a város utólag a kötbér azonnali lefizetésétől, s ebben haladékot adott a társulatnak addig az ideig, míg a minisztérium a szerződést jóváhagyja. Azóta folyton tart a jóváhagyás; negyedévenként egy-egy leirat és arra egy felirat; most már harmadik éve huzódik így a dolog, és hogy meddig fog még, azt nem tudhatni, csak annak az igazságnak a sejtelmébe kezd Arad közönsége előtt a jövendő ködös háttéréből kialakulni, a melyet az utszéli bölcsesség így aposztrofál: „Se pénz, se posztó“, vagyis ebben az esetben: „Se kötbér, se vasut“.

A legutóbbi leiratban arra utasította a minisztérium a várost, hogy kérdezze meg a társulattól, hajlandó-e a szerződésbe úgy, a hogy a minisztérium módosította, belemenni? A megtett kérdésre az érkezett feleletül, hogy adjon a város a válasz kimondására haladékot; ez a haladék is lejárt, de válasz helyett most azt kéri a társulat a várostól, hogy engedjen egy évre terjedő időt neki a motoros kocsikkal való közúti közlekedés tanulmányozására.

Nem az a szándékunk, hogy ezen dolog felett itélkezzünk; olyan ez a kérdés, mint a szél-hárfa, mindenki belegondolhatja a zöngésébe azt a melódiát, a mely neki tetszik. Mi most inkább a közlekedésügyi bizottság ma tartott ülésének ha-

tározatához kívánjuk fűzni elmélkedésünket, és annak kapcsán egyet-mást elmondani.

A közlekedésügyi bizottság azt javasolja a közgyűlésnek, hogy sürgesse meg a lóvasutársulattól a választ, elfogadja-e a minisztérium által módosított szerződést vagy se? Ez jól van így, mert ha válaszul érkezik, hogy igen, akkor nincs szükség a további motoros tanulmányokra; ha pedig nem, ha eláll a társulat a miniszteri módosítás ürügye alatt a várossal a villamos vasut létesítése iránt kötött szerződéstől: akkor . . .

Akkor a város ne álljon többé szóba senkivel, hanem vegye a motoros közúti közlekedés kérdését a saját kezébe és létesítse azt úgy, hogy abból a városnak egy nagy és folyton öregbedő jövedelmi forrása legyen.

A mióta a villamos vasut kérdése vajudik, az alatt nyilvánvalóvá lett, hogy van a villamos közúti közlekedésnél olcsóbb, praktikusabb és jövedelmezőbb és ez a motoros közlekedés. Rendkívüli előnyöket biztosít ez annak a vállalatnak, a mely létesíti és nem volna Arad városának jó dolga, ha nem önmaga lenne a saját vállalkozója s nem igyekeznék mind a két kézzel megragadni a kínálkozó alkalmat, hogy siralmas pénzügyi számára egy oly jövedelmi forrást foglaljon le és biztosítson, mely első sorban őt illeti meg. Annyi már bizonyos, hogy Arad városa és vele együtt a legtöbb vidéki empórium azon viszonyban, a melyben ez idő szerint az államhoz és a kormányhoz állanak, a minimális igényeiket sem elégíthetik ki a közadakozásból. Rövid időn oda jut a magyar polgári osztály, hogy állami adóját megduplázza azon kötelezettsége, melylyel saját községe háztartási költségeit fedezni tartozik. Arad pótdadója 60%-on felül van és mindamellett úgy vagyunk, hogy a legszükségesebbre sem telik.

Ezen a bajon a folyton emelkedő s ezerekben számítható kiadások fokozódó veszedelmén a garasos takarékoskodással segíteni nem lehet, és nem segít azon többé a legfurfangosabb finánc-ésjárás sem, mely a megváltást egyes rejtve maradt megadózatási tárgyak felfedezésétől várja; itt csak egy széles látkörű, bátor, kitartó és vállalkozó sáfarkodás segíthet, mely oda irányulna, hogy egyes vállalatokat, melyek a fogyasztó közönségnek nyújtott szállítmányok révén évenként nagy és biztos nyereségeket vágnak zsebre, s melyek az öregbedő forgalommal arányosan emelkednek, a város magához váltson. Vannak városok, a melyek a világitást saját kezelésükben nyújtják a polgár-

ságnak, másutt a vízszükségletet fedezik a közönség birtokában levő vízvezetékekkel és e vállalataik alapján állandó s a város forgalmának, népesedése- és gazdagodásának emelkedésével arányosan fokozódó bevételekre tettek szert, melyek a háztartás egyensúlyát örök időkre biztosítják.

Mi kisebbek és gyöngébbek voltunk, semhogy az ily módon kínálkozó alkalmakat megragadtuk volna. A gázgyár nagy részvényesei voltunk, s mint ilyenek kitarítottunk addig, míg a vállalat veszteséggel dolgozott. Mikor lábra állott, akkor kivontuk magunkat annak érdekköréből, ahelyett, hogy magunkhoz váltottuk volna, s most összetett kezekkel nézhetjük, mint megyen mindig nyereséges adásvéssel egyik társulat kezéből a másikba a virágzó vállalat, mely most nekünk hozhatná azon szép jövedelmet, a melyet idegen pénzemberek dugnak zsebre a fogyasztó aradi polgárságtól.

Hogy vagyunk a vízvezetékekkel? Engedtük, hogy a képzelhető legkedvezőbb feltételek mellett finanszírozza egy olyan agens, a kiről tudtuk, hogy ő magának nincs pénze hozzá. Most a létesítés költségeinél többszörösen nagyobb tőkével alakult részvénytársaság vette át, s ha akarnók, se tudnók megváltani a szerződés hátrányos pontozatai miatt. Azért mi isszuk a legdrágább vizet, s tehetetlenül nézzük, mint válik az aradi források vize aranyrá mások számára. Lehet különben, hogy ez a dolog nincs még egészen elrontva s tán segíthetni rajta város érdekében. Hogy azonban ezt elérhessük, akarniok kell erősen és céltudatosan azoknak, kik Arad sorsát kezökben tartják. Addig is várjuk a kiküldött bizottság idevágó jelentését.

Most itt van a harmadik alkalom. A motoros kocsik használata a közúti forgalom lebonyolításánál valóságos Kolumbusz tojása. Ulyan olcsóvá lehet általa a közúti forgalmat tenni, amilyenről eddig nem is álmodtak, s amely éppen azért ezt a forgalmat rendkívül rövid idő alatt hihetetlenül emelné. Valóságos ternó ez, kincs, amely az utcán hever s Arad közönségének csak utána kell nyulnia, hogy fölemelje. Ne mondja senki, hogy ezt a nyereséges vállalatot a lóvasutnak kell átengednünk, ahelyett, hogy magunknak tartanók meg; ha a lóvasutársaság a villamos közlekedést a szerződésünk pontozatai szerint megcsinálni nem hajlandó, akkor végeztünk vele; nem tartozunk neki semmivel, s a motorosközlekedést majd megcsináljuk mi magunknak a vas-hiddal együtt; azon keresztül behálózunk s magunkhoz csatoljuk szorosan mindazt,

ami érdekkörünkhöz tartozik, s általa városunkat élénkké, nagygyá, háztartásunkat pedig a közadók szempontjából olcsóvá teszszük.

A román zsinat fiaskója.

(A Hamseá-párt kivonulása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 3.

Az aradi román egyházmegyének vasárnapra összehívott rendkívüli ülése sokkal kevesebb eredménnyel járt, mint amennyi várakozást fűztek ahhoz a Mangra hívei s mint amennyiért érdemes volt ezt a zsinati törvények tendenciózus féle magyarázása árán összehívni.

Az egész ülés a Mangra-párt tehetetlen türelmetlenségének újabb tanujelét és bizonyosságát adta. A püspökválasztás megtörténte óta ideges türelmetlenséggel kapcsolnak jobbra-balra, futkosnak minden segítség után, hogy megnyerjék a püspöki széket. A választás óta számtalanszor sürgették a nagyszebeni metropolitát, hogy járjon közbe Mangra megerősítése érdekében, a megerősítés azonban mindeztideig elmaradt.

A metropolita megírta, hogy ő még 1902. június 28-án az egész ügyet felterjesztette a kormány utján a koronához.

Az október 25-én tartott szentszéki ülésen, anélkül, hogy ez a tárgysorozatban szerepelt volna — mivel éppen a Mangra-párt hívei voltak jelen többségben, — határozatilag kimondták, hogy a püspökválasztás ügyében való tanácskozás végett a zsinatot összehívják. A zsinati rendkívüli ülésre szóló meghívó is világosan jelzi ezt; de éppen ezért, mert a zsinat a püspökválasztás ügyében volt összehívva, az egyházi szervezeti szabályok szerint minden kétséget kizárólag az összehívás joga egyesegyedül a püspökválasztó ülésen elnökölt metropolitát illeti. Így tehát ezen zsinati ülés szabálytalanul, törvényellenes uton, az igazi fórum, a metropolita kikerülésével és hozzájárulása nélkül volt összehívva.

A Hamseá-párt hívei be is látták ezt a törvényteleniséget s eleinte nem is akartak egyáltalában részt venni a gyűlésen. Később azonban tanácsosabbnak vélték elmenni s ott előszóval kifejezést adni a szabálytalan eljárásnak.

Beles János kir. közjegyző, zsinati képviselő meg is tette az indítványt, mely szerint e törvénytelen uton összehívott ülést meg sem tartásák.

Az indítványt pártolták az összes biharmegyei esperesek, tehát éppen azok, akik Mangra közvetlen közelében vannak, akik tehát leginkább hivatva vannak felőle véleményt alkotni; továbbá a temesvári, aradi, buttyini és lippai esperesek s még tizenegy világi képviselő. Mindennek dacára azonban a Mangra-féle érdekszövetkezet ezt az indítványt leszavazta.

Ezek után a Hamseá hívei egymásután felálltak s otthagyták az üléstermet, nem akarván részesei lenni egy törvénytelenül eljáró ülés határozatainak.

A magukra hagyott Mangristák azután a csonka ülésben, érezvén eljárásuk törvényteleniségét és szabálytalanságát, azon határozatot hozták, hogy megkeresik hivatalból a metropolitát, hogy járjon közbe a püspökválasztás ügyében való döntés kieszközöléséért.

Ennyire zsugorodott össze a vérmes reményekkel, nagy tervekkel kieszelt zsinati ülés.

Akiknek céljuk az volt, hogy a metropolita kikerülésével, egy *monstre deputációt* küldjenek a kormányhoz, esetleg közvetlenül a királyhoz, kizárólag Mangra megerősítését követelni, most megelégedtek egy hiábavaló, üres határozattal, melylél megkérlik az általuk annyit mellőzött, szidalmazott metropolitát, hogy járjon közben, hogy bármily irányban is, de a döntés megtörténjen.

Egeret szült tehát a hegy, csak az a kár, hogy ez az egérke az egyházmegyének körülbelül ezerhatszáz koronájába kerül a zsinati képviselőknek kijáró napidíjak fejében.

A zsinat lefolyása a következő volt:

Vasárnap reggel 9 órakor istentiszteletet celebrált Papp Ignác szentszéki ülnök.

A zsinat fél 12 órakor nyílt meg. Pap Ignác elnök ismertette a zsinat célját, mely a jelen kétséges állapotok megbeszélése. Ezt az teszi szükségessé, hogy az egyház hét hónapja fő nélkül van.

A megalakulás után Beles János a következő javaslatot tette:

A szentszék hivatkozással az egyházi szervezeti szabályzat 89. és 90. szakaszaira, összehívta az egyházmegyei zsinatot ezen rendkívüli ülésre az egyház szervezeti szabályzat 12. pontjának 96. szakaszában foglaltak feletti tanácskozás céljából.

Mint hogy pedig az egyház szervezeti szabályzat itt idézett 12. pontjának 96. szakaszában szó van azon nehézségek, akadályok elhárítása feletti tanácskozásról, melyek valamely egyházi intézmény, vagy kánon végrehajtásánál mutatkoznak, és minthogy a meghívóban is jelzett ezen akadályok a jelen körülmények között csupán arra vonatkozhatnak, hogy a püspökválasztás ügyében még nem történt meg a legfelsőbb döntés, világos tehát, hogy jelen esetben a zsinat a püspökválasztás ügyében hivatott össze, úgy tehát, mint választó zsinat.

A választó zsinat összehívására azonban az egyház szervezeti szabályzatnak nem 89. és 90. §-ai, hanem 98. és 99. §-ai mérvadóak. Ezen szakasz rendelkezése értelmében a zsinat összehívása tekintetében a szentszék köteles az érsek utasításait kikérni, a püspökválasztást a metropolita vezeti, a választó gyűlésen személyesen elnököl, vagy pedig éppen ezen célra meghatalmazott megbízottja.

Igy tehát, ha a választás ügyében a zsinat összehívása a metropolita utasításai értelmében történik a szentszék részéről, a püspökválasztás megtörténte után a dolog természete és az egyházi szervezeti szabályzat 98. és 99. szakaszainak szelleme szerint a választó, vagyis a püspökválasztás ügyében eljáró zsinat összehívása minden későbbi ülésre törvényes uton nem a szentszék részéről, hanem csupán a választó zsinat elnöke részéről történhetik, jelen esetben tehát az csakis a metropolita részéről, mivel ő személyesen elnökölt a választó gyűlésen.

Mint hogy azonban a zsinatot ezen rendkívüli ülésre nem törvényes uton, nem a metropolita beleegyezésével, hanem törvénytelen uton a szentszék hívta része, mi ezen ülésnek esetleg hozandó határozatait nem ismerhetjük el érvényeseknek, miért is indítványozom, hogy ezen ülés meg se tartassék.

Az indítvány felett hosszú vita indult meg, míg végül is azt szótöbbséggel a zsinatot előkészítő-bizottsághoz utasították. Ezzel a dél-előtti ülés véget ért.

Délután ülésezett a bizottság, melyben 18 szóval 33 ellen elvetették Beles indítványát.

Négy órakor folytatták a zsinatot, mely előtt Oncu Miklós dr. vázolta az egyház helyzetét, s javasolta, bizza meg a zsinat az aradi szentszékét, hogy a metropolitához felirat intéztessék, miszerint a szervezeti szabályok 93. §-ának rendelkezése szerint töltsék be a püspöki széket. A javaslatot elfogadták.

A zsinaton Mangra Vazul is résztvett, mint közszinai tag.

TÁVIRATOK.

Krüger Londonban.

Hága, november 3. Az agg Krüger még mindig tárgyal az angol megbízottakkal hajójában. Dél-Afrikába való visszatérése ügyében. Mi a bur tábornokoknak nem sikerült, az talán dülőre viszi maga Chamberlain, aki felkérte Krüger, hogy jöjjön el Angliába, ahol a tárgyalásokat folytathatják. E meghívást az angol király nevében oly udvarias hangon tette, hogy Krüger, bármennyire el volt tökévelve, hogy nem enged, mégis elfogja magát határozni és Londonba megy.

A sztrájk.

Lille, november 3. A bányatársaságok és bányamunkások megbízottainak értekezlete után a társaságok képviselői a szabad ugynevezett sárga munkás-szindikátus képviselőivel is tanácskoztak, akik az első konferenciából ki voltak zárva. Az utóbbiak kijelentették, hogy a közmunkaügyi minisztert táviratilag arra kérték, hogy választott bírósággal vizsgálta meg követeléseiket. A társaságok képviselői hozzájárultak ehhez a kívánsághoz.

A pestis Egyiptomban.

Alexandria, november 3. A pestis két hét óta kitört. Az angol közegészségügyi hatóság intézkedései dacára 109 megbetegedés volt, közte 9 halálos kimenetellel.

Nevelési rendszer az árvaházban.

Arad, november 3.

Válasz

Balázs Ferenc árvaházi igazgató urnak.

Hirlapi vitatkozásba nem bocsájtkozom. Elmondtam a városi árvaszéki kezelés felett nézetemet ott, hol ezt tenni kötelességem volt. Anhoz sem hozzáadni, sem elvenni valam nincs. És midőn hozzám intézett nyílt levelére mégis válaszolok, teszem ezt azon őszinte nagyrabecsülésnél fogva, melyet igazgató ur iránt érzek, s melynek törvényhatóságom közgyűlésén kifejezést is adtam. Nem veheméniával támadtam én az intézetet, hanem azon aggódó gondossággal, melyet az árvaház megkövetel.

Levelében írja, hogy eljárása a szabályzatokban foglalt intenciók alapján történik. Hát én e szabályzatot vettem kritikám tárgyává, mert az idézi elő azt a luxust, melynek a növendékek „ki vannak téve” s mely az igazgató urnak működését megbénítja, paragrafusok közé szorítja s nem az életnek nevel gyermekét.

Voltam e az árvaházban, vagy sem? Olvastam e értesítőt, vagy nem. Ezek mellékesek. Habár igennel is felelhetnék. De nem kell odamenni, elég az évi költségvetést nézni, azt az árvák számával egybevetés, a berendezésről tudomást szereznem, s legott elő áll a tiszta kép, melyet letusolni nem lehet. 164 frtba kerül egy árva, mondja a cikk. Hát nem sok-e ez? Pedig nem ennyibe kerül. Nem méltóztatik figyelembe venni az épület árát, a telek értékét illetőleg, ezek kamatait. Ezeket kell számításba venni, csakis így jó ki a valódi összeg.

Igaz, szobainasi szolgálatra akartam egy árvagyermeket felfogadni, természetesen taníttatni is. De ez évre elálltam szándékomtól, mert igazgató ur tanácsolta ezt, hogy a fiu elvégezhesse a III. polgári iskolát.

Hogy a gyermekek munkát is végeznek: ki vonja ezt kétségbe. Hiszen munka nélkül mi lenne belőlük? Már ab óvó renyhe, dologkerülő. Az igazgató ur megtesz mindent a maga részéről. De hát a rendszer! a rendszer. Ez a hiba, ebben van a baj. Ez kerül sokba, ez puhítja el az árvákat, kik a pazar berendezésű árvaházból kikerülve, nem tudják magukat az élet zordonságába beletalálni.

Felhozza igazgató ur a nőegyleti árvaházat. Hát biz ezt, hogy is mondjam csak? nem

volt tapintatos felhozni. Igaz, titkára voltam ez egyeletnek és életem legszebb részébe tartozik az az idő, melyet titkári működésemben töltöttem el. Látni azt az anyai gondosságot, melyet a védasszonyok az árvaházban kifejtettek; látni az a szeretetet, melylyel az árvákat körülvették. Látni és meghajolni e lélekemesség előtt. Aradváros összpolgárságának édes kötelessége volt. Hogy a nőegylet — melynek érdemeit melleleg érinti igazgató ur — fényes eredményeket nem mutatott volna fel felszázad alatt. Bizony ez tévedés. Volt selejtes elem elég, de volt jó is. Így lesz ez a villannyal fényeskedő árvaházban is.

Legyen meggyőződve az igazgató ur, hogy leendő gondom, de a megtartott közgyűlés után a tanácsnak is, azt hiszem, hogy az árvaház rendszabályzata, a tapasztalatok alapján, megfelelő módosítást nyerjen, el lesz hagyva a felesleges fény, — igazgató urnak szakyszerű és nemeslelkű vezetése mellett, sokkal kimagaslóbb lenne az eredmény.

Addig is fogadja igazgató ur baráti üdvözlőmet, melyet hangoztatva vagyok

kiváló tisztelettel

Dr. Mülek Lajos.

Motor-kocsi, vagy villamos?

(A közlekedési-bizottság a lóvasuttársaság ellen)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 3.

A közlekedésügyi-bizottság mai ülésén heves és alapos vitakozás keletkezett az aradi villamos vasut ügyéről. Az aradi közönség már megszokta azt, hogy a villamos vasutról a városházán mindig hevesen és alaposan vitakozzanak, megszokta azonban azt is, hogy ezek a vitakozások annyi év óta még alig vitték egy lépéssel is előre a villamos vasut megvalósulásának kérdését. A városházán vitakoznak, keresik a kivezető utat a villamos kérdés labirintusából, a lóvasut társaság pedig összeteszi kezét, egy lépést előre nem tesz, s amit tesz, az is csak arra való, hogy kötelezettsége beváltásának idejét minél messzibb időre tolja ki.

Most legujabban is azt akarta, hogy a villamos vasutra vonatkozó tárgyalások abban a gyűlés mellett adjon neki a város egy évi határidőt az arad-csanádi vasut motoros kocsijainak, ezek forgalmi képességének stb. kitanulmányozására. A bizottság eleinte hajlandó lett volna a haladékat — hacsak részben is — megadni, jöllehet a társaság semmi garanciát nem ajánlott fel arra nézve, hogy az év eltelté után akár a motoros kocsi-járatot, akár a már szerződésbe is foglalt villamost elkészíttesse. Enélkül pedig a haladék megadása egyértelmű lett volna a közúti forgalom rendezésének további egy évre való elodázásával.

Boros Vida felszólalására azonban a közlekedési bizottság olyan határozatot hozott, amely méltó és megfelel egy város önértetének. Az ő javaslatával szemben állt a halasztási indítvány, ez azonban alig kapott két szavazatot. S hogy ennek a két szavazatnak értékét is kellőképen kitüntessük, meg kell jegyezni, hogy azok közül az egyik Steiner Jakab volt, aki a halasztás mellett foglalt állást. Steiner Jakab ma általában elhagyta az ő jakobinus felháborodásait, bárány lett az örökös oroszlanból s lírai ömlengéseket eresztett meg a lóvasut-társaság mellett, mintha legalább is igazgatótagja lenne. El is bukott szerencsésen, mint legtöbb olyan ügy, amelyet Steiner Jakab pártol.

A vitának nem egy érdekes részlete volt s lefolyásáról az alábbi tudósítás számol be:

Az Aradi Közlöny a múlt hetekben egész terjedelmében közölte azt az indítványnak elkészített kérelmet, a melylyel az aradi lóvasut társaság járult a városhoz kérve, hogy a közúti villamosra vonatkozó tárgyalásokat egy évre függesztesse fel, hogy ezen idő alatt megfigyel-

hesse a társaság az arad-csanádi vasutak létesítendő motoros közlekedését, abból a szempontból tudniillik, hogy nem lesz-e célszerűbb Arad közúti forgalmát villamos vasut helyett majd motoros közlekedéssel megoldani? Így, a kérelem külszínét tekintve, elfogadhatónak látszanék a lóvasut-társaság motoros terve, egészen másként áll azonban a dolog, ha tekintetbe vesszük azt, hogy a lóvasut semmiféle kötelezettséget nem vállalt arra, hogy az egy év után akár a motoros kocsikat, akár a villamost, de egyiket a kettő közül minden további nélkül elkészíteti, s hogy ez az ajánlat más okok miatt is olyan látszattal bír, hogy legfőbb tendenciája a közúti kérdésnek további egy esztendővel való elodázása.

A lóvasut társaságnak ugyanis záros határidőn belől nyilatkoznia kellett volna a villamos vasut ügyében a város egy határozatára vonatkozólag; a társaság azonban — ez még a nyáron történt — arra való hivatkozással, hogy igazgatósága a szünidők miatt nincs együtt, halasztást kért a nyilatkozata megtételére. Ezt meg is kapta a várostól, s mikor az újabb terminus lejárt, az utolsó napon válasz helyett ezt a kérelmet küldte a városnak a lóvasut. Ebből lehet megmagyarázni azt, hogy mikor Varjassy Lajos, a közlekedési bizottság, elnöke felolvasta a lóvasut kérelmét, a bizottsági tagok szinte egyhanguan ezt kiáltották közbe:

— Nem fogadjuk el!

Steiner Jakab pártolta a lóvasut társaság kérelmét s evvel a kijelentéssel akarta a bizottsági tagokat a maga nézetének megnyerni:

— Majd segít rajtunk a csanádi vasut!

— Csak ürügyet keresnek evvel is a halogatásra — felelték rá a bizottság tagjai.

Varjassy Lajos tanácsos tette meg az első indítványt, mely egy év helyett három hónapi haladékat akart a lóvasut társaságnak adni a motorkocsi közlekedésének tanulmányozására. Steiner Jakab szerint három hónap alatt nem lehet kipróbálni egy vasutat, ehhez legalább egy fél év kell. Azt javasolja ennél fogva, hogy adjon egy évet a bizottság.

Hegedüs László egészen más okok miatt volna hajlandó több időt engedni tapasztalatok szerzésére. A csanádi vasut motoros közlekedési ügye ugyanis úgy áll most, hogy a minisztertől számtalan sürgetés dacára sem tudják az engedélyt megnyerni, jöllehet a kocsi kipróbálva, indulásra készen áll. Kérdés tehát, hogy annyi idő alatt megindul-e egyáltalában a motor-közlekedés. Más oldalról tény az, hogy a villamos üzem nagyon drága, s ha a vállalkozó lóvasuttársaságnak volna pénze hozzá, már elkészítette volna a vasutat. Felső vezetékkel tervezik a villamost s honnan vesz pénzt a lóvasut ahhoz, hogy a város főterén diszes eszlopokat állítson fel. Nem forcirozná tehát a megvalósíthatatlannak látszó villamost, ellenben módot adna a társaságnak ahhoz, hogy tanulmányozza a motoros kocsi közlekedést. Helyes volna ez azért is, mert az automobil összehasonlíthatlanul olcsóbb (kilométerenkint négy fillér), mint a villamos, ennél fogva ő nem állítana akadályt a lóvasut eme terve elé. Az egy évet azért is megadná, mert a motoros kocsik közlekedésének megfigyelésére téli és nyári időszak is szükséges.

Neuman Adolf a Steiner Jakab indokainál fogva nem-, de a Hegedüs László által mondottak alapján úgy találja, hogy a haladék megadható.

Varjassy Lajos módosítja illetőleg kiegészíti az indítványát úgy, hogy az általa javasolt három hónap a motoros kocsik közlekedésének megkezdésétől számítassék úgy azonban, hogy

ha márciusig ez meg nem történnék, akkor minden további nélkül felveendő a villamosra vonatkozó tárgyalások fonala.

— Még sem járja — mondta Varjassy — hogy éveken keresztül huzódjék ez a dolog minden eredmény nélkül.

Boros Vida felszólalása új irányt adott a tárgyalásnak. Egészen más oldalról világított bele a villamos kérdésébe s ezáltal módot nyújtott a bizottságnak ahhoz, hogy a lóvasut társaságot megakadályozza elvállalt kötelezettségének halogatásában.

— Amit a lóvasut csinál, az már sok. — kezdte beszédét Boros Vida. Elvégre is egy várossal van dolga, ennek a városnak pedig önértete van. Ugy emlékszik, hogy több ezer korona vinkulum van kikötve a város részére abban az esetben, ha a lóvasut társaság nem teljesítene elvállalt kötelezettségét. Ez egy jog, amely érvényesíthető, amennyiben ez az összeg behajtható a társulaton. — Azt tartja, hogy bele sem lehet bocsátkozni a lóvasut kérelmének tárgyalásába. A város várja a lóvasut társulat feleletét, amelylyel adós maradt, s a mely elől evvel a kérvénnyel kitért. Küldjék meg a kért nyilatkozatot, ezt a feleletet nem fogadja el a város s azt sem veheti tudomásul, hogy a társulat igazgatósága „szabadságon van” — amikor egyenes nyilatkozatot kell tennie, készenlétben van azonban arra, ha kérni kell valamit, mint ebben az esetben is. Tisztában van avval, hogy a motoros közlekedés mellett egy felső vezetékes villamos vasut túlhaladott intézmény, de szerzett jogairól nem mond le. Ha pedig olyan olcsó és kedvező a motoros közlekedés, akkor nagyon is meggondolja elébb azt, hogy vajjon a lóvasuttársaságra bizza-e ennek létesítését. Azt indítványozza, hogy a bizottság térjen napirendre a kérelem felett, de hívja fel a társulatot a tőle kért nyilatkozatnak záros határidő alatt leendő megtételére.

Stauber József két feltétel alatt adna haladékat a lóvasuttársaságnak a motoros közlekedés tanulmányozására. Elsősorban is a társulat jelentse ki kötelezőleg és előzetesen azt, hogy a kísérletek eredményéhez képest a motorkocsikat, vagy a villamos vasutat a határidő elteltével feltétel nélkül felépíteti, nehogy annak az eshetőségnek legyen kitéve a város, hogy egy év után a lóvasut kijelentse, hogy neki a motoros közlekedés nem tetszik, s akkor kezdjen folytatólag tárgyalni a villamosról. Másik feltételül az volna kikötendő, hogy ne a lóvasut, hanem annak és a városnak kiküldöttjeiből alakítandó egyes bizottság állapítsa meg azt, hogy vajjon megfelel-e Arad közúti forgalmának az automobil-közlekedés.

Hegedüs László tisztában van azzal, hogy a lóvasut a villamost soha felépíteni nem fogja. Ne állják tehát útját annak, hogy tanulmányokat tegyen. Indítványozza, hogy adja meg a bizottság a kért egy évet, de a társaság már egy fél év múlva köteles legyen nyilatkozni arról, hogy villamos vasutat-e, vagy motoros vasutat akar építeni.

Fetter Géza figyelmét megragadta a bizottsági tagoknak az a kijelentése, hogy a villamosból előreláthatólag nem lesz semmi. Ha így van a dolog, akkor mire való tárgyalni arról? Tisztázni kell ezt a kérdést, mert a motor kocsik közúti forgalomba hozatala egészen más, új dolog s erre nem lesz alkalmazható a mostani villamos szerződésnek egyetlen pontja sem.

Szavazásra került végre a dolog a három indítvány felett. Varjassy Lajos három hónapot, Hegedüs László tizenkét-, illetőleg hat hónapot javasolt, Boros Vida pedig azt indítványozta, hogy a haladékat tagadja meg a bizottság, foly-

tassák a szerződés-tárgyalást, hívják fel a lóvasut-társaságot elmaradt nyilatkozatának megtételére, s általában míg ez a kérdés tisztázva nincs, addig a kérelemre ne is reflektáljanak.

Varjassy indítványa mellett Probszt Mihályt, Révész Adolf és Virágh Lajos. Hegedüs László indítványa mellett pedig egyedül Steiner Jakab szavazott s így a többség *Boros Vida indítványát fogadta el.*

Az ülésen jelen voltak: Varjassy Lajos elnök, Boros Vida, Fetter Géza, Hegedüs László, Neuman Adolf, Opre Péter dr., Probszt Mihály, Pekár Károly, Révész Adolf, Reisinger Sándor, Stauber József, Steiner Jakab és Virágh Lajos.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Kedd: Cigány, népszínmű. Hegyessy Mari vendégfelléptével. (Páratlan bérlet.)

Szerda: Az Őrnagy ur, bohózat (Páros bérlet.)

Csütörtök: Csókon szerzett véglegény, bohózat. (Páratlan bérlet.)

Péntek: Nilusi varázsló, operette. (Párosbérlet)

Szombat: Liliom Klára, színmű. (Páratlan bérlet.)

* **Hegyessy Mari vendégfellépte.** A budapesti Nemzeti Színház egyik legelőkelőbb tagjának: K. *Hegyessy* Mari asszonynak vendégszereplése kedvéért ma este a *Vörös-talár-t* hozták színre. Ebben *Janetta*-nak, az ártatlanul bevádolt Etchepare feleségének szerepét játszotta el a művész több művészettel, mint hatással. A harmadik felvonásban, mikor színre lépett, rokonszenvesen megtapsolta a közönség, nőtt azonban a taps ereje a felvonás végén, mikor férjével való nagy jelenését bevégezte és az utolsó felvonásban, mikor a bírót megöli. Az aradi közönség a függöny utolsó legördülése után nem szokott tapsolni, Hegyessy Marit azonban lámpák elé hívták az előadás végén is. Ennek közvetlen oka abban van, hogy a művész akkor volt a legjobb, ott mutatta ki a maga teljességében az ő nagy művészetét, mikor a kétségbeesés hangja szólt belőle, mikor családi életének elvesztése után végleszámolását akarta elvégezni. Ebben a jelenetben igazán nagy volt. A többi szereplők közül *Ternyei* és *Győre* emelkedtek ki; utóbbit nyílt színen és felvonás után is többször megtapsolták. *Ternyei* tulságos gonddal, sok felesleges pátosszal és gesztussal játszotta meg szerepét.

* **Szini értekezlet a belügyminiszteriumban.** *Bezerédy* Viktor miniszteri tanácsos szerdára értekezletet hívott össze a belügyminiszteriumban, melyen a vidéki színházakat érintő több fontos tárgyat beszélnek meg. A meghívást *Festetics* Andor, a vidéki színházak felügyelője bocsájtotta ki. *Zilahy* Gyula színiigazgató ez értekezletre holnap felutazik a fővárosba és ott az értekezleten az aradi színház állandósítására kérdésében több fontos előterjesztéseket tesz.

* **Hegyessy Mari vendégszereplése.** A budapesti Nemzeti Színház kitűnő művésznője ma délután 4 órakor érkezett Aradra. A vasutról egyenesen a színházhoz hajtatott és ott rövid részlet-próbát tartott a *Vörös talár* drámából. Holnap a *Cigány* népszínművében játsza el egyik legkiválóbb szerepét melynek alakításával már oly szép babért szerzett. A művész *Zilahy* néhez intézett levelében nagy örömeinek adott kifejezést, hogy nálunk Aradon ismét felléphet. „Itt éreztem először homlokomon a muzsa csókját és az aradi közönség buzditásának köszönöm első sorban, hogy a színművészet templomában én is lettem icinke kis valaki.” Ezt írja a bájos művész, kit a közönség is szívesen üdvözlől hosszas idő után a mi színpadunkon.

* **Bejczy György, mint vendég.** A kolozsári színházban holnap a *Hunyadi László* operát adják. Mivel az operában két tenor-szerep van, *Megyeri* Dezső, a kolozsvári Nemzeti Színház tagja *Bejczy* Györgyöt, az aradi színház szép-

hangu tenoristáját kérte meg, hogy a címszerepet énekelje. *Bejczy* egymásután két estén fog vendégszerepolni.

* **Az Őrnagy ur.** A francia pikantériáknak is hely szorult az e heti műsorban. Szerdán „*Az Őrnagy ur*“ kerül előadásra, mely pikáns, de szellemesen megírt francia bohóság a nyáron a zsufolt házat erős derűtségben tartotta.

* **Krammer-dalestély.** *Bianchi* Bianka fénykora óta nem emlékszünk, hogy volt e a magyar kir. operának oly nagy és ünnepezt művésznője, mint *Krammer* Teréz. Poétikus alakításával elbűvöl és megbabonáz mindenkit. Gyönyörű énekelőadása, remek játéka, egész alakításának kiválóan intelligens és művészi jellege a legnagyobb elismerést érdemel. *Krammer* Teréz aradi hangversenyét e hó 16-án, vasárnap délután tartja meg, melyre jegyek válthatók ifj. *Klein* Mór könyvkereskedésében.

* **A miskolci színház bérlete.** A miskolci színügyi-bizottság *Tarnay* alispán elnöke alatt ülést tartott, amelyen jelen volt *Jankovits* egri polgármester, valamint *Ungvár* és *Losonc* városok szintén képviselve voltak. A bizottság egyhangu határozattal a miskolci színházterületet pályázat mellőzésével *Szalkay* Lajos jelenlegi színiigazgatónak adta ki.

* **Magyar Lányok.** Minden szülő, a ki szívén viseli serdülő leányának lelki nevelését, aggódva töprekedik azon, milyen olvasmányt adjon gyermekének? Az izgató regény valóságos metely a fejlődő leány fantáziájának, a külföldi, selejtes ifjúsági lapok és iratok untatják, nem szórakoztatják, mert lelke nem talál benne elegendő tápiálékot. A Magyar Lányok minden tekintetben megfelelő. Ezt a lapot bátran és nyugodtan adhatja a szülő, a tenitő fiatal leányok kezébe. Megvan benne minden a mi leányvilágot érdekli, szórakoztatja. Talál benne érdekes ifjúsági regényeket és ebeszéléseket, ismereti terjesztő cikkeket, kézimunkát stb. gyönyörű képeket, illusztrációkat és mindenekfölött magyar szívet, magyar leiket. Melegon ajánljuk ezt a jól megszerkesztett lapot mindenki figyelmébe, a kinek serdülő leányai vannak. Előfizetési ára negyedévre 3 korona. Kiadja *Singer* és *Wolfner*, *Andrássy-ut* 10.

Böhm Adolf sikkasztásai.

— Az Aradi Közlöny tudóstíjójától. —

Arad, november 3.

A kir. ügyészségnél nagy buzgalommal folytatják az *Aradi Ipar- és Népbank* sikkasztási ügyében a vizsgálatot. *Böhm* Adolfot ma újból kihallgatták, s hogy pontos vallomást teheszen — kívánságához képest — elvitték a fogház-kórházba az intézet megfelelő üzleti könyveit is. Vallomásának több érdekes részlete volt, a lényegen azonban nem változtatott semmit: az elsikkasztott összeg úgy látszik megállapodott végleg a háromszáz-ezer koronában.

Az újabb részletek a következők:

A vádtanács döntése.

Böhm Adolf és *Konsitzky* József ügyét tegnap, vasárnap délelőtt tárgyalta a vádtanács *Gallu* József törvényszéki bíró elnöke alatt.

Keresztes Gyula dr. és *Czédly* Károly dr., a fogságban ülő sikkasztók védői terjedelmes írásbeli felebbezést adtak be a vádtanácsához, védenekük érdekében.

A vádtanács a vizsgálóbíró intézkedését helybenhagyta indokainál fogva úgy *Böhm*re, mint *Konsitzky*re nézve, mert még mindig alaposan lehet tartani szökésüktől.

A vádtanács határozatát a cellákban hirdették ki.

Popu *Silvius* aljegyző olvasta fel a vádtanács határozatát. *Böhm*öt ez újabb hír nem hozta ki csendes rezignált magatartásából, ellenben *Konsitzky* keserves sirásra fakadt.

Megkérdezték ezután őket, hogy nem akarnak-e a nagyváradi táblához felebbezni, mire mindketten igenlőleg válaszoltak.

A vádtanács tagjai ezután a tárgyaló terembe mentek vissza, a hol a védőknek olvasták fel a határozatot. A védők is megfelelőbbézték azt a táblához, s kijelentették, hogy indokaikat írásban fogják a törvényadta határidőn belül a táblához fölterjeszteni.

A felebbezés folytán az iratok felmennek a táblához, a hol, tekintettel az ügy sürgőségére, rövidesen, talán még e hét közepére, meghozzák a végzést.

Ha a tábla is helybenhagyja a letartóztatást elrendelő határozatot, akkor ez ellen már felebbezni nem lehet.

Feljelentés Böhm ellen.

Az aradi ipar- és népbank igazgatósága nevében *Vajda* István dr. ügyész ma délelőtt adott be feljelentést *Böhm* Adolf ellen. A feljelentés egészen szűkszavú s csupán olyan bűncselekmények miatt teszi a feljelentést, melyek magánvadra üldözendők.

Ez a feljelentés forduló pontot képez a bűnygyben, mert eddig a védelem igen könnyen hivatkozhatott azon fontos enyhítő körülményre, hogy a megkárosított intézet nem is tesz feljelentést. A védelem ezen előnye most elesik.

Konsitzky ellen az igazgatóság nem tett feljelentést, csupán *Tagányi* és *Ring* igazgatósági tagok jelentették fel.

*Böhm*öt ma délelőtt a fogházban kihallgatta *Green* Nándor tb. főkapitány, *Meszlényi* Antal dr. ügyész jelenlétében. A vizsgálathoz a részletek teljes kiderítése végett szükségesek voltak az intézet könyvei. A rendőrség megkeresésére ma a takarékpénztár átszállította az ügyészségre a takarékpénztár könyveit.

Böhm első sikkasztása.

Böhm Adolfnak mai vallomása érdekes dolgot tartalmazott: kiderült, hogy mely napon követte el legelső sikkasztását.

Tizenkét és fél év előtt nyult először az intézet pénzéhez, mikor két éve állott mint vezérigazgató az Ipar- és Népbank élén. Ez az első sikkasztás 1890. évi május hó 3-án történt. Ekkor 3500 forintot sikkasztott el, melyhez még 500 forintot vett ki később, s a 4000 forintnyi összeget a nem létező *Weisz* A. és társa. cég számlájára vezette, mint tartozást. Ezt az összeget nem fordította börze-spekulációkra, mint későbbi sikkasztásait, hanem elköltötte.

Ez időtől kezdve hat évig nem nyult az intézet vagyonához. Ekkor azután, 1896-ban nyitotta meg a *Kintzig* Géza-féle számlát. Itt már nagy börze-differenciákat kellett kifizetnie. Sokat vesztett száz darab aradi waggongyár részvénye, valamint száz budapest-rákospalotai villamos részvénye után. E két papiroson összesen 60,000 koronát vesztett el.

A vizsgálat azt mutatja, hogy ha az összes tőzsde-differenciákat és a mérleg javítására szolgáló kamatokat levonjuk, alig néhány ezer koronányi összeg marad, mint olyan, amelyet *Böhm* elköltött.

Az elsikkasztott összeg, mint ismeretes, körülbelül 300,000 korona, ebből 212,000 korona ment el a börzén, míg a további 88,000 koronának három negyed része kamat, mely utóbbi a méreget javította. Ezenkívül a hiányból 10,000 korona fizetési előleg.

Mig a könyvek segítségével *Böhm*öt kihallgatják, több napot vesz igénybe. Később kerül a sor *Konsitzky*re, ki a könyvelésnél követett el tudvalevőleg *Böhm*mel összejártszva manipulációkat.

Böhm állapota.

Böhm Adolf állapota a két ünnep alatt rosszabbra fordult. *Parecz Gyula* dr. törvényszéki orvos megvizsgálta és újabb gyógyszereket rendelt neki. Annyira rosszul van Böhm hogy *ma már vért is köpött*. Ezenkívül erős és hosszantartó fej- és szivgörcsök léptek fel nála, ami szintén a betegség rosszabbodására mutat. Járnai alig tud, egész napon át a zárt cellában van.

Böhm ma azt kérte, hogy háziorvosa, *Fleischer* dr. is meglátogathassa többször, mert az már ismeri a betegségét.

Aki látta Böhmöt, azt mondja, hogy nem fogja megérni a főtárgyalás napját. A főtárgyalás pedig nincs oly messze, mint azt gondolni lehetne. A két sikkasztó ugyanis teljes beismerésben van. Egyik sem tagad s olyan részletek nincsenek, melyeket tisztázni kellene. Az ügy a további fórumokon simán fog keresztül menni. Vizsgálat nem lesz, hanem a nyomozás befejezése után mindjárt vádiratra kerül a sor. A főtárgyalás napja különben attól függ, hogy az ügy felkerül-e a táblához. Ha erre nem lesz szükség, nem lehetetlen, hogy még *e hó végén, vagy december hó elején meg lehet tartani a főtárgyalást.*

Látogatók a fogházban.

Böhm és Konsitzky mostani szomorú, vigasztalan életében néhány percre örömet okozott az a látogatás, melyet szombaton, illetve tegnap délelőtt tettek náluk feleségeik.

Böhm Adolfot szombaton délelőtt látogatta meg a felesége és a fia. A látogatás *Meszlényi Antal* dr. kir. ügyésztől nyert engedély alapján történt azon kikötéssel, hogy jelen kell lennie a fogházfelügyelőnek s hogy egy szót sem szabad ejteni a bűnügyről, szóval a sikkasztásról.

Jelen is volt Böhmné látogatásakor Dezsőfi fogházfelügyelő és az ilyen jelenetekhez hozzászólt, a kedély kitöréseivel szemben edzett ember szíve is meg tudott indulni a Böhmné nagy fájdalmán.

Böhm fia csak sirt, s nem beszélt, mikor atyját meglátta, de az anyja valósággal magán kívül volt, mikor meglátta férjét, amint lecsüggesztett fővel ült a karosszékben s a szemét a falra meresztette. Egy fájdalmas sikoly szabadult meg kebléből, majd *oda borult férje lábához* s azontul csak sirtak mind a hárman. Fuldokolva beszélt mind a kettő, a fiu még beszélni se tudott.

Talán olykor meg se értették egymást, az elmondottak ismétlésére pedig nem volt idő, mert hiszen az kurtúra volt kimérve.

Böhm folyton a szerencsétlenségét említtette, aggódott a fiáért, a feleségeért, kérte, hogy legyen erős, tartson ki. Az asszony pedig fogadkozott, hogy kitart mellette ebben a csapásban is. Aztán egyszerre megakadt a beszélgetés. Nem volt mit beszélniök. A fogházfelügyelő intett s Böhmné tántorgó léptekkel megindult kifelé. Utána ment a fia. Böhm egészen a cella ajtajáig kísérté őket, aztán egyszerre becsukódott az ajtó. Azt már nem láthatta, legfeljebb csak hallhatta, hogy felesége odakünn összerogyott. Arca fehér volt, mint a fogház fala, s nehezen jutott levegőhöz. Dezsőfi és egy fogházőr felocsolták, aztán lesegítették a lépcsőről.

Egy másik szomorú jelenetben is volt része Dezsőfi fogházfelügyelőnek.

Tegnap délelőtt volt ez, mikor Konsitzkyné kereste fel az urát a cellában.

Elhozta magával fiát és kis leányát is. Mikor Konsitzky meglátta őket, hangos és keserves sirásra fakadt, gyermekeihez rohant, azokat átölelte és csókolgatta. Majd feleségét ölelte meg s mindakettlen sirtak kétségbeesetten. Eleinte szóhoz sem tudtak jutni a megha-

tottságtól, majd Konsitzky könyek között kérte nejét, viselje jól gondját gyermekeinek, amit Konsitzkyné meg is fogadott.

— Menjetek el messzire, ne mutassanak itt Aradon ujjal a gyerekekre — szölt a feleségének Konsitzky.

A beszélgetést a fogházfelügyelő zavarta meg, jelezve, hogy az engedélyezett idő eltelt.

Ma *Czédly Károly* dr. ügyvéd látogatta meg Böhmöt, aki olvasni valót kért. Az ügyészség ezt meg is engedte, s bevitték Böhmnek a Magyar Könyvtár vállalatból néhány új, felvágatlan szépirodalmi füzetet. — Ezenkívül azt is kérte, hogy levelezhessen a családjával. Egyelőre azonban nem mernek neki tollat vagy ceruzát a kezébe adni, később valószínűleg meg fogják engedni ezt is.

A feltört pénzszekrények.

Rejtélyes szerepet játszott a sikkasztási történetben az Ipar és népbank feltört pénzszekrényeinek ügye, mely szerint Böhm Adolf több ízben, a hivatalos órák előtt vagy után lakatosnal nyitattatott ki pénzes szekrényeket.

Hendl Odön mulakatos tudvalevőleg jelentkezett a rendőrségnél, és ott előadta, hogy Böhm ő vele négyszer törette fel az intézet pénzszekrényét.

A vizsgálat folyamán, az intézeti tisztviselők kihallgatásából kitűnt, hogy az összes tisztviselők és a szolgák tudtak a kasszák feltöréséről és hogy Böhm azért végeztette ezt a munkát a kora reggeli órákban, mert a munka több órát vett igénybe. De ezenkívül kitűnt, hogy a lakatos számlákat szabályszerűen elkönyvelték az intézet könyveiben.

Egyik kasszának kulcsát különben Böhm magánál hordta, s nem lett volna szükség lakatosra, ha a szekrény zárja el nem romlik. Ezen pénzszekrényben mintegy ezer korona értékű zálogházi ellátmány volt csupán.

Böhm fia.

Az aradi főgimnázium nyolcadik osztályának szép tette mindenütt méltánylást talál. A tanulók ama elhatározása, hogy Böhm Adolf elmaradt fiát levélben maguk közé hívták, a mellett, hogy vigasztalás a lesújtott családra nézve s kedves dolog, egyben bizalmat ébreszt szívünkben az iskola iránt.

Régi iskolai olvasókönyvekben van egy naiv kis vers a nagylaki iskolásfiukról. Ezek a fiuk azt cselekedték meg, hogy odahaza mindenféle hazugságokkal nagyobb darab kenyeret kunyoráltak ki, mint amekkorát meg tudtak volna enni az iskolában — s ilyenformán jól tartották azokat az iskolásfiukat is, akiknek nem jutott otthon a nagyon is szűkös kenyérből.

Az aradi diákok jószívének eme megnyilatkozása az egész országban viszhangra talált. A fővárosi lapok is foglalkoznak e dologgal, s méltatják a szép tettet. Bizony jól esik tudni, hogy az iskola is finomodik, szépül és a fiuk tömegében érvényesülni tud a szív.

A levél fogamatja meg volt. Böhm Aladár a mai napon, mint megígérte, megjelent az iskolában, honnan pedig számüzni akarta magát, azon hitben, hogy tanulótársai nem érintkeznek majd vele az apja miatt.

A sikkasztók adósságai.

Böhm Adolfnak is, Konsitzkynak is meglehetősen adósságai voltak, s most egymásután jelentkeznek a hitélvezők, kik követeléseikhez akarnának jutni, ami azonban alig lesz lehetséges, mert egyiküknek sincs már vagyona. Különben is a bank elsősorban nyerne kielégítést a hiány pótlására, ha a két sikkasztónak értékesíthető vagyona volna.

Holnap délelőtt tárgyalás lesz *Szalay Béla*

dr. járásbíró előtt, a mikor is a Böhm és Konsitzky ellen beadott keresetek kerülnek tárgyalás alá.

Böhmöt három aradi cég pereli. A *Rosenblüh H. és társa* cég egy keresetben 651 koronán perel. Ez a kereset csak Böhm ellen szól. A cég egy másik 835 koronás keresete Böhm és felesége ellen irányul. *Holländer* fakereskedő pedig 800 koronáért pereli Böhmöt.

Konsitzky, mint most kitudódott, meglehetősen világi volt. Több ízben vásárolt 7—8 forintos nyakkendőket s ugyanilyen áru ingeket. Régebben *Műlek* Lajos dr. ügyvéd egy ki nem fizetett férfi divat számla miatt be is perelte.

Most ismét érkezett Konsitzky ellen három kereset, még pedig elintézetlen divatcikk számlák miatt.

Böhmöt egy fűszerkereskedő is perelni fogja, akinek szintén adósa nagyobb összeggel.

A szabadkai panama.

(A felfüggesztett polgármester.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 3.

Szabadka város szennyese, a melyet a belügyminiszter leirata hozott napfényre, rohamosan szaporodik. Nemcsak azok a rengeteg öszszegek hiányoznak a város pénztárából, a melyeket a miniszteri leirat említ, hanem sokkal több. A legújabb hiány és fedezetlen tartozás két és fél millió korona.

Szabadka város több napig tartó s ma végződött közgyűlése elé javaslatot terjesztett elő, a melyben 2.411.604 korona 19 fillér kölcsön felvételét kéri a törvényhatóság milliókra menő fedezetlen tartozásainak s a közpénztáraknál észlelt hiányoknak pótlására. A kölcsön két részből állana, hosszú és rövid lejáratuból.

A kölcsönügy tárgyalását kinos jelenet előzte meg. *Mamusics* Lázár felfüggesztett polgármester ugyanis megjelent a közgyűlésen, a hol felfüggesztése óta nem mutatkozott, sőt az egyik tárgynál fel is akart szólani. A bizottsági tagok csak ekkor vették észre a karzat feljáromjában meghúzódó *Mamusics*ot s egy pillanat alatt körülvették.

— Sápista! — Takarodjék ki! s ilyenféle haragos kifakadások röpködtek a levegőben.

Többen a zöld asztalhoz mentek s azt követelték *Schmausz* Endre főispántól, hogy *Mamusics*ot utasítsa ki a teremből. Az elkeseredett tömeg tíz percig tombolt a halásápadtan álló *Mamusics* körül, míg végre néhány vezérember közbelépett és lecsöndesítette a zajongókat.

Pertich Mihály h. polgármester azt hiszi, hogy ha a városnak zálogban levő regálekötvényeit kiváltanák és lombardiroznák, kevesebb költséggel kisegítenék a bajból a várost. Arról, hogy a hiányzó összegek micsoda visszaélések következményei, csak a felfüggesztett polgármester tudna felvilágosítást adni. A pótlódó ez évre mintegy 14 százalékban lesz kivétel. A város képtelen pótlódó nélkül boldogulni, mert a hiányok hosszú időn állottak elő. Halasztást nem lehet kieszközölni, a kormány nem akarja tovább tünni a rendetlenséget s a nagy mértékben megnövekedett adó mellett vegye számba a város közönsége, hogy az még visszatérül, mert később fizetni fognak azok, a kik a visszaéléseket elkövették vagy elnézték. A törvényhatóság által a legutóbbi közgyűlésen kért miniszteri könyvszakértő november tizig le fog jönni s arra kér minden pártot, hogy addig legyen türelemmel.

A második napon folytatott közgyűlésen *Jamiga* János dr., *Reisner* Lajos, *Domicus* Simod és *Békely* Gyula beszéltek.

Ezek után *Mamusics* Lázár felfüggesztett polgármester visszautasítja a személye ellen szórt rágalmakat. Az ő gazdálkodása célirányos és takarékos volt. Mindössze csak néhány 100,000 forint hiányzik, a többi csak csinált dolog. Kijelenti, hogy védelmére könyvet is irt, s nemsokára meg is jelenik. A miniszteri leiratra nem reflektál és reméli, hogy a szabadkai közigazgatási bizottság ítélete nemsokára meg fogja mutatni, hogy kinek van igaza, neki-e, vagy a miniszterelnöknek?

A közgyűlés névszerinti szavazással elfogadta a tanács javaslatát a pótindítvánnyal együtt s egyuttal felkérte a főispánt, a két orsz. képviselőt és a h. polgármestert, hogy a kölcsönügy érdekében a belügyminiszternél közbenjárjanak.

A jövő hónapi közgyűlésen fogják tárgyalni a közgyűlés által megszavazott, de a miniszter által megsemmisített 1901. évi zárszámadás ügyét.

Az uj-szent-annai zendülés a Kuria előtt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 3.

Három éve lesz január 27-én, hogy Uj-Szent-Anna községet valóságos vérfürdővé tette a csendőrök szuronya és fegyvere. A csendőrök fegyverüket használták, a golyók két férfit és három asszonyt megöltek, többeket súlyosan megsebeztek.

Az ujszentannai svábok régóta folytonos háboruban éltek a hatósággal. Az ismeretes legelő-felosztási vita volt a háborusdi első rugója, aztán következett, hogy *Páris* Gábor főszolgabíró a *Bauern-Verein* ujszentannai fiókját feloszlatta azzal a megokolással, hogy államellenes, szocialista irányú. Tetőpontra hágott az elégtelenség 1900. január 26-án, mikor községi bírót választott Uj-Szent-Anna.

A választást követő reggelen a haragos tömeg a község háza elé vonult nagy csöndben, úgy, hogy a helyiségekben levő tisztviselők észre sem vették a közeledő veszedelmet. — Négyezren voltak, tulnyomó részben asszonyok, férfiak, vad zsivalylyal megrohanták a község házát. Az asszonyok vezették a hatalmas tömeget, törtek zuztak mindent a nagy udvaron. A férfiak csak a hátvédet képezték.

A bíróságot s a többiek a folyosóra menekültek, de utjukat elállták a zendülők. A folyosó torkolatában erre ott termett négy csendőr, kiket az asszonyok megfogtak, ütlegezni kezdték, s a fegyver csövéreől lecsavarták a szuronyt. Erre *Molnár* István járőrvezető tüzet vezényelt. Négy lövés dördült el, s három asszony és két férfi esett össze. Valamennyi tüntént meghalt.

Mikor aztán a nép látta, hogy a csendőrök nem tréfálnak, kiürült az udvar. Iszonyu vértócsa maradt a nyomában. Ott feküdtek, mint harc után, a halottak és a sebesültek.

Nemsokára megindult a vizsgálat. Közben a közigazgatási bíróság megsemmisítette, a bíróságot választást, s az új harcban már *Schöller* került ki győztesen.

A véres választás természetesen bíróság elé is került és az aradi törvényszék *Bleicziffer* Józsefet, *Adelmann* Károlynét és *Eberwein* Józsefet egyenként harmadfélévi fegyházra, *Frank* Józsefnét és *Reinhardt* Károlynét 2—2 évi fegyházra, *Müller* Jánost és *Teusler* Jánost egy-egy évi, *Szeiler* Antalnét, *Özv. Müller* Andrásnét, *Frank* Menyhért nét és *Bleicziffer* Antalnét 6—6 havi börtönre ítélte igazgatás és hatóság elleni erőszak büntettségért.

A nagyvárad kir. ítélőtábla úgy az elsőbíró minősítését, mint az ítélet rendelkező részét megsemmisítette s valamennyit hatóság elleni erőszak vétségében mondván ki vétkesnek *Bleicziffer* Józsefet és *Eberwein* Józsefet 4—4 havi, *Adelmann* Károlynét, *Frank* Józsefnét és *Reinhardt* Károlynét 3—3 havi, a többieket 2—2 havi fegyházra ítélte.

A vádlottak semmisségi panaszszal éltek, melyet ma tárgyalt a kir. kuria III. büntető tanácsa *Selley* Sándor tanácselnök elnöklésével, *Nagy* Sándor bíró előadásában. A kuria *Tassy* Pál koronagyűlés-helyettes indítványára az összes semmisségi panaszokat elutasította.

Aradi labdarugók győzelme.

(Temesvár Arad ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 3.

A szállóigévé vált „Temesvár Arad ellen” plakát-felírás érvényét veszítette ri le a hirdetési tábláról, mert a kérdés meg van oldva, a vasárnap délutáni mérkőzés meghozta a feleletet: Temesvár nem győzött Arad ellen.

Gyönyörű idő mellett, előkelő hölgy és férfi közönség jelenlétében folyt le vasárnap délután az atléták sporttelepén az őszi idény utolsó mérkőzése, amelyen atlétáink derekasan megállták a helyüket a „Temesvári football klub” ügyes játékosából álló csapatával szemben.

Háromnegyed három órakor hangzott fel *Szathmáry* János bíró sipjának a játék megkezdését jelző füttye Temesvár szédítő gyors és ügyes irammal támadott Arad kapuja ellen a jel elhangzása után, s mindenki azt hitte, hogy a mérkőzés feltétlen győzelmet hoz a temesváriaknak. Körülbelül tíz pernyi erős küzdelem folyt az aradiak mezején s kapuja előtt, a temesváriak elég ügyes játéka azonban a kitűnő formájú aradi helfbäck és bäck sor védelmén megtört, s azonnal észrevehető volt, hogy a temesváriak leszorulnak. Alig 10 perc után lába alá kapta az aradiak csatársora a labdát s *Kraft*, *Lészai*, *Szathmáry*, *Posch* és *Reicher* nyil sebesen vitték azt egymásnak adogatva s s jól kijátszva az ellenfél védelmét, a temesváriak kapuja felé. A higgadt és éleslátású kapus alig győzte védeni a gyors támadásokat s a segélyére siető bäckek kimentették szorult helyzetéből és az aradiakat egy fél percre visszaszorították.

Ettől fogva azonban a játék egy-két lerohanás kivételével mindvégig a temesváriak kapuja előtt folyt le. Az első husz perc meghozta az aradiaknak az első goalt. Harsány éljenzés hangzott fel mindenünnen, a játék folyt tovább. Az első félidő 1:0 arányban záródott az aradiak javára.

Öt pernyi pihenő után megkezdődött a második félidő, melyben ismét csak a temesváriak kapuját szorongatták az aradiak. Probáltak a temesváriak is támadni olykor-olykor, de *Gaál* Zoltán az annyiszor megéljenzett halbäck, *Heeger* és *Székely* védők ellenállásán csodás fürgeségén, biztos lövésein megtört minden igyekezetük, úgy, hogy véderedményben 5 goalt rugtak be az aradiak a temesváriaknak, azok pedig egyet sem. Az arány tehát 5:0 Arad javára.

A vendégek tiszteletére a Millennium külön termében az atléták társas vacsorát rendeztek.

A színésznők barátja.

(Elfogott kalandor.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 3.

Somoskeőy Géza szereplése óta nem nyugtalanította Magyarország és a külföld rendőrségét olyan nagystilusu, so! oldalú kalandor, mint *Szomori* Róbert alias *Klein* Artur, akit most végre hosszú nyomozás után a budapesti rendőrségnek sikerült kézrekeríteni. Ivetek tölt be azoknak a furfangosan kiesztelt és végrehajtott vétségeknek, büntetteknek a leírása, amelyeket ez a genialis gazember elkövetett.

A mi hazánk ajándékozta a nagyvilágnak *Klein* Arturt. Budapesten született ezelőtt 31 esztendővel, jómódu polgári családból. A gimnázium hetedik osztályába járt — jobban mondva azt kerülte, — amikor megismerkedett *Neumann* Erzsébettel, akit a Népszínház habituéi a *Fekete* Böske néven ismertek. Ezt a leányt megszőktette s Velencébe vitte magával. Egy hónap alatt nyakára hágtak annak a háromezer koronának, amit *Klein* az apja *Wertheim*-szekrényéből magával vitt. Másfél hónappal később *Böske* kisasszony, az akkori *Herzmann* orfeum színpadán tancolt, *Artur* ur pedig a királyi törvényszék börtönében ült.

A bírósági tárgyaláson az öreg *Klein* kijelentette, hogy nem kívánja fiának a megbüntetését, mire a fiatal embert szabadon bocsátották. Többet azonban nem tehetett be lábát a szülei háza. *Pincér* lett belőle a később tönkrement *Herzmann*-orfeumban. Amit a mulató-világban keresett, ugyanott elköltötte. Fél-estendeig szolgálta a szeparék vendégeit, akiknek kétes gavallérságot, „uri” modorát eltanulta s azután otthagya az orfeum-kávéházat, hogy mint kifogástalan gentleman térjen vissza oda. Két hónap sem telt el, s egyetlen krajcár sem volt a zsebében. Ekkor aztán újra bünnös uton igyekezett pénzhez jutni, ami sikerült is neki!

A Kerepesi uton nagy divatárus boltot nyitott *Klein*. Hitelbe vásárolta a portékát, amit szívesen adtak neki, mert csupa kitűnő információkat kaptak felőle. *Klein* ugyanis összejárt egy tudakozó intézet tulajdonosával, akitnek aztán bőséges részt juttatott abból a jelentékeny összegből, amelyet az áru elköttyavetyélésese révén szerzett. Majd csődöt kért maga ellen s olyan ügyesen végezte a dolgát, hogy kimenekült a törvény sujtó keze alól. Ezután bankbizományos lett s ekkor kezdődött igazán a gyöngyélete. A börzén nyert, még pedig nagy összegeket. Mint jómódu ember véghezvitte volna életét, hogy ha az a szenvedelmé nincs, hogy tizedrangú színésznők után szaladgáljon. Kevés ismertebb alakja volt egy időben a kulisszák világának, mint *Szomori* Róbert. Ez az életmód aztán tönkretette vagyoniilag.

Miután *Klein* a börzéről kiharangozták, elhagyta Magyarországot. Bejárta a félvilágot; *Montekarlón* kezdte s *Londonban* végezte. — Mindenütt, ahol járt, egy-egy eredménytelen elfogató-parancs őrzi emlékét. Egyedül Bécsben tudták kézrekeríteni. Ott azt cselekedte meg, hogy beállított a híres *Girardi* még híresebb primadonna-feleségéhez, *Odillon* Helein asszonyhoz és olyan ajánlatot tett neki, aminőt csak az éjjeli pillangók fogadnak arcpírulás nélkül. *Odillon* asszony ajtót mutatott neki s följelentette becsület- és magánlak-sértés miatt. Csak négy nap múlva vette észre, hogy a lángoló udvarló távozóban drága kis aranyóráját is magával vitte. Így aztán még egy följelentés követte az elsőt, lopás miatt. *Klein* letartóztatott.

A furlagos szélhámós azonban három heti vizsgálati fogság után megszökött.

Annyira ment a vakmerőségében, hogy visszament Budapestre. Itt összekerült egy *Landauer* Artur nevű emberrel, aki egy szállító-cég pénztárosa volt, később pedig biztosító-ügynök lett. Klein Landauerrel együtt kávéházat nyitott a Gresham-féle palotában, *Európa-kávéház* néven. Remekül berendezték a helyiséget Ennek a vállalkozásnak is az lett a vége, ami a többi Klein-féle üzletnek. A hitelbe vásárolt berendezést, az értékes biliárdasztalokat, csillárokat stb. eladták, Landauer, aki még kezdő volt ezen a téren, nem mert idehaza maradni, hanem kiszökött Amerikába. Klein azonban vitézül állta a sarat. A törvényszéki tárgyaláson, ahova ez ügy a hitelezők bűnvádi panasza következtében került, Klein mindent a társára kent s ezuttal is olyan ügyessége s szerencséje volt, hogy megszüntették ellene az eljárást bizonyítékok hiányában.

Később egy ideig, mint újságíró szerepelt Klein-Szomori. Mint ilyen eljárt színésznökhöz, színészekhez. Az előbbieknél udvarolt, az utóbbiakat zsarolta, míg egyszer a Népszínházból egy igazi hírlapíró kidobatta. A letartóztatástól féltve, Klein ismét külföldre ment. Berlinbe került. A sokoldalú férfiú legutóbb az *Iduna* berlini biztosítótársaság megbízásából utazott, hogy Budapesten egy vezérügynökséget szerezzen. Mint ilyen okiratot hamisított, csalt és sikkasztott. E három bűnéért körözte a berlini ügyészség. Az odaváló törvényszék vizsgálóbírójának megkeresésére a minap aztán a budapesti rendőrség letartóztatta a szélhámóst. Elfogatásáról értesítették a berlini törvényszéket, amely megindította az eljárást Klein-Szomori kiadatása iránt.

Kétszáz ezer koronás utkövezés.

(A közlekedésügyi-bizottság üléséből.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 3.

A pécskai- és simándi utaknak a temető-utól a pécskai-úti vámházig, illetőleg a vasuti átjárótól a Gutsjahr-féle gyárig terjedő részeit új burkolattal látja el Aradváros törvényhatósága. Miniszteri jóváhagyással 200,000 koronás kölcsönt vett fel erre a célra a város, az utak burkolására árlejtést hirdettek s a gazdasági szék már meg is tartotta a versenytárgyalást. Ennek eredménye a következő:

Ajánlatot tettek az utnak *aszfalttal* leendő burkolására:

Magyar aszfalt részv. társaság: vállalkozási ár 192,908 kor. 75 fillér, husz évi utfenntartási évenként és négyszögméterenkint 30 filléért.

Kotsis Lajos, Szirmai Antal és Kemény Manó vállalkozók: 194,388 kor. 20 fillér, 30 fillér fenntartási ár.

Hazai aszfalt részv. társ. 211,551 korona 20 fillér fenntartási ár.

The Newchattel asph. comp. cimited: 228,332 kor. fenntartási egységár 40 fillér.

Kövel való burkolásra.

Kissebesi gránit kőbánya részv. társ.: háromnegyed és fél kockakövekkel: 201,200 kor. fenntartási ár 16 fillér.

Korlati bazaltbánya részv. társ. ugyanolyan vágású kövekkel 207,400 kor., fenntartási ár 17 fillér.

Braun József ajánlata figyelembe vehető nem volt, miután az ut fenntartását nem vállalta el.

Erdélyi egyleti bank részv. társ. ajánlata figyelembe vehető nem volt, mert nem fél-, hanem egész kockakőre tett ajánlatot.

Keramittal való burkolásra:

Kőszénbánya r. társ. Budapest: 273,800 korona, fenntartási ár 27 fillér négyszög-méterenkint.

Magyar keramiai gyár részv. társ.: 277,800 korona; négyszög-méterenkint 32 fillér fenntartási díj. Követeli a kövezetvám-mentességet, és ingyen vízhasználatot.

Tauszig Dávid ajánlata figyelembe vehető nem volt, mert csak az utak fenntartására vonatkozik, erre is drágább ajánlati árakkal, mint a teljes vállalkozóké.

A bizottság előbb eldöntötte azt, hogy az utak burkolására az aszfalt, kockakő és karamit közül megmegfelelőbb a *kockakő*. Az erre vonatkozó ajánlatok között legelőnyösebb a *kissebesi kőbánya részvén-társaságé* s a bizottság evvel javasolja a szerződést megkötni, még pedig az utaknak *csupa háromnegyedes kockakövekkel*, felerészben *zsidóvári gránit*, felerészben *aszfalt* anyagból való burkolására.

Miután pedig ez a legolcsóbb ár is túllépi a kétszáz ezer koronát, a bizottság úgy tartja fedezhetőnek a hiányt, hogy a kiadási többlet az 1905. évi költségvetésbe vétessék fel. A pécskai ut kikövezendő részének hossza két és fél kilométer, a simándi uté pedig másfél kilométer.

Szókerült a bizottság ülésén egy Magyar aszfalt részvénytársaság által 1898-ban a főtéren készített aszfalt gyalogjárók fenntartásáról is. Az aszfalt társasággal kötött szerződés értelmében ugyanis az köteles a fenntartástól négyszög méterenkint 12 filléért gondoskodni. A közlekedésügyi bizottság azonban *Reisinger Sándor* indítványára azt határozta, hogy a javításokat házilag fogja, szükség esetén elkészíttetni.

HIREK.

— **A király kegyelete.** Bécsből sürgönyzik: A király tegnap megjelent a kapucinusok sirbojtjában, imádkozott Erzsébet királyné, Rudolf trónörökös, Ferencz Károly főherceg és Zsófia főhercegnő koporsójánál, a melyekre gyönyörű koszorukat tétetett, azután pedig visszatért a Burgba. Ugyanakkor nagyszámu ájtatos közönség jelenlétében misét mondtak a kapucinusok templomában az uralkodóház elhunyt tagjaiért.

— **Aradiak a szegedi Kossuth-ünnepen.** A szegedi Kossuth-szobornak e hó 9-én lesz az ünnepélyes leleplezése. A hazafias ünnepre társas kirándulást rendez az aradi Kossuth-asztaltársaság is, mely erre az alábbi értesítést adta ki: A Kossuth-asztaltársaság tagjait értesítjük, hogy védnökünk Kossuth Lajos szegedi szobrának megkoszoruzásához e hó 9-én különvonnattal küldöttség megy, melyben részt vehet minden tag családjával, valamint a tagok által ajánlott idegenek is. Menetdíj oda és vissza 5 K. 20 fillér. Az indulás pontos idejét a hírlapok közlik. Jelentkezhetni szerda estig *Jakabffy István* és társa üzletében, Nagy Kálmán-nál és a Jópásztor vendéglőben.

— **A póttartalékos javaslat.** Egy bécsi távirat szerint a parlamentek elé még ezen a héten új katonai javaslatot terjesztenek, mely szerint a póttartalékosokat csak *egy évre* hívják be. Más forrás szerint erről is lemondanak, de az ujonejutaléknak husz-huszonöt ezer fővel való szaporítását kéri.

— **A gyula-barakonyi-vasut** ügyében kiküldött vármegyei bizottság október hó 27-én délelőtt dr. *Fábry Sándor* alispán elnöklete alatt ülést tartott, amelyen részt vettek *Dutkay Béla*, *Haviár Lajos*, *Szekér Gyula*, *Kóhn Dávid*, *Szikes György*, *Berthóty István* és *Makai Ferenc*, Simonyifalva község birája. A bizottság a vasutépítés kivételére nézve teendő intézkedések felett tanácskozott és megbizta az elnököt, hogy a felvételi és tervezési munkálatok végzésére alkalmas mérnökkel szerződést köt, megbizta továbbá *Haviár Lajos* kir. főmér-

nököt és *Berthóty István* tb. főjegyzőt, hogy egy, a vasut terveit és gazdasági előnyeit ismertető memorandumot szerkesszenek és szerkesszék meg az érdekeltekhez a szükségletű hozzájárulások megajánlása iránt intézendő megkereséseket kellő okokkal támogatva, a kívánt hozzájárulás nagyságát. Az érdekelt nagybirtokosokkal folytatandó szóbeli tárgyalásokra dr. *Bodoky Zoltánt*, *Dutkay Bélát* és *Haviár Lajost* küldötték ki. Végül tekintettel a nehezebb talajviszonyokra és az érdekeltség által kívánandó termódosításokra, hogy a kiviteli költségek az előirányzatot túl ne lépjék, a költségeket kilométerenkint huszonkétezer koronában, összesen kerekén 1 millió 200 ezer koronában irányozták elő és megállapították ennek az érdekeltségre való szétosztását: akként, hogy abból mintegy 40 százalék az érdekelt magasabb testületek, állam, vármegyék és Gyulaváros, 22 százalék a községek és 30 százalék a nagybirtokosok által fedeztetnék. A bizottság terve szerint a helyszíni felvételek még ez évben megejtetnének és a hozzájárulások is lehetőleg sürgősen biztosítottatnának, hogy a közigazgatási bejárás már a jövő év tavaszán megtartható legyen.

— **Halálozás.** Őszinte részvétel értesülünk, hogy özv. *Tedeschi Jánosné* szül. *Klingenpöck* Emilia urnő ma reggel élete 74-ik évében elhunyt. A megboldogult, leiki nemességéről és jótékony szívéről ismert matróban *Tedeschi Viktor* az aradi közélet egy agilis tagja és *Ottorubay Károly* kir. törvényszéki elnök neje szül. *Tedeschi Emilia* urnő édes anyjukat vesztették el. Az elhunyt temetése szerdán délelőtt 10 órakor lesz a József főherceg-ut 6. számú gyász-*ház*ból.

— **Pál László képei elégték.** Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: A Kossuth- és Koronaherceg-utca sarkán lévő házban, hol a Nemzeti Szalon helyiségei vannak, ma délután öt óra negyven perckor tűz ütött ki. A Szalon termeiben éppen előkészületek folytak a legközelebb megnyiló *Pál László-féle* képkiallításra. Egy *Weszel* nevű kárpitós legény véletlenül meggyújtott valami drapériát, melyből tűz támadt s *Pál László* tizenhárom képe közül hat teljesen elégett, hét megsérült. A kiállítást *Lázár Béla* dr. rendezte, ki a múlt évben a kultuszminiszter megbízásából tanulmányokat folytatott az elhunyt *Pál László* életrajzi adatainak megszerzésére. Megfordult *Aradmegyében* is, mert a nagy-hírű festő ide való születésű. Művei, melyeket a külföldi kritikusok *Munkácsy*éval egy rangba helyeznek, külföldön vannak s csupán egy van a Nemzeti Múzeum tulajdonában. Az elégett képeket mind külföldi amatőröktől kérte kölcsön *Lázár*. Összesen 100,000 koronára voltak biztosítva, s a kár 80,000 koronát tesz ki. A tüzet okozó *Weszelt* a rendőrség elfogta.

— **Steiner Jakab, a takarékos.** A város közlekedési bizottsága mai ülésén tárgyalt az arad-csanádi vasutak egy kérelméről, amely valami formai dologra vonatkozott. A város ugyanis még 1875-ben egy közgyűlési határozattal átengedett a vasutaknak 594 négyszögöl területet a simándi és pécskai utak torkolatánál. A bizottsági ülésen felolvasták az erre vonatkozó közgyűlési határozatot, a csanádi vasut pedig azt kérte, hogy miután a neki akkor kiadott átengedési okirat elkallódott, esetleg ki sem adatott, forma kedvéért adja ki újból a város ezt a határozatot. Az ügyészi és mérnöki hivatalok a kérelem teljesítését javasolták, a bizottság azt el is fogadta, *Steiner Jakab* azonban különvéleményt jelentett be az 1875-iki

határozat ellen, miután ő a város vagyonából senkinek egy centiméternyit sem ad ingyen.

— **A szerb király Budapesten.** Egy belgrádi távirat szerint Sándor szerb király a közel jövőben meglátogatja királyunkat Budapesten.

— **Tiszti bemutatkozás.** Holnap kedden 9 órakor tiszti bemutatkozás lesz a várban vagy amint azt hivatalosan nevezik „Haupttrapport.” A szemle a várbeli katonai vivóteremben tartatik meg Badesco Dániel őrnagy hadkiegészítő parancsnok által. A szemlén kötelesek azon taltalékos tisztek megjelenni, kik ez évben fegyvergyakorlaton nem voltak.

— **Kozma Sándor emléke.** Kozma Sándornak a néhai első főügyésznek síremlékét délelőtt tizenegy órakor leplezték le a kerpesi-úti temetőben. Az ünnepségen nagy közönség vett részt; ott voltak Plóss Sándor igazságügyminiszter, Erdély Sándor volt igazságügyi miniszter, Mohay Sándor igazságügyi államtitkár és még nagyon sokan. Az ünnepi beszédet Székely Ferenc dr. koronaügyész mondta. A beszéd elhangzása után lehullt a lepel a síremlékről. Az emlékmű Kallós Ede szobrász műve. A közzétett oldalán ez a felirat áll:

Leveldi Kozma Sándor 1825—1897. Az igazság és emberszeretet apostola, a magyar jogérzet megteremtője, a királyi ügyészség apja, minörökké vezérszellem emlékének e művet a magyar jogászok szentelék. Nagy lelke él és hat tovább.

Ezután odahelyezték a síremlékre a koszorukat. Ezek közt kivált az egyszerű zöldfalevelből font koszoru, fehér selyemszalagján ezzel a felirattal: *Nagy fiának — a kis falu.* Ezt a koszorut, a melyet Mikovich kir. alügyész tett le a sírra Kozma Sándor szülőfalujára, a somogy-megyei Köröshegy küldte s annak a ligetnek faleveléből kétölték, a melyben Kozma gondtalan gyermekéveiben játszadozott.

— **Gáspár Lajost elfogták.** Aradon ismert neve van Gáspár Lajosnak, ki a Kintzig-házban olyan nagy szakértelemmel betört. A nagystilű gazembert, az aradi rendőrség körözésére, Budapesten elfogták s Aradra hozták. Itt egyetlen szó valloásra sem lehetett birni, de azért számos bünt kiszűtött rá az aradi rendőrség. Aradról Kassára vitték, hol szintén betörést követett el. Kassáról azután megszökött. Hiába keresték mindenfelé, míg most azután — mint sörgönyzik — elfogták. Hannoverben került kézre, honnan Kassára szállítják.

— **Arad és a névmagyarosítás.** Statisztikát tesznek közzé a folyó év első felében történt névmagyarosítások előzményéről; melyik városban hányan változtatták meg a nevüket belügyminiszeri engedéllyel magyarra. Elül járnak a szabad királyi és rendezett tanácsú városok és ezek közt Arad és Miskolcz, hol 28—28 (tavaly 15, illetve 16), Nagyvárad, hol 21 (19), Szeged, hol 18 (13), Kassa, hol 16 (14) Kolozsvár hol 14 (9) névmagyarosítás történt.

— **Kereskedelmi alkalmazottak kongresszusa.** Bécsből sürgönyzik: az ausztriai kereskedelmi alkalmazottak tegnap kongresszust tartottak, a melyen sok kereskedő-testület és szövetségei, továbbá a kereskedelmi alkalmazottak bécsi és vidéki egyesületei voltak képviselve. A kongresszus olyan határozati javaslatot fogadott el, a melyben egész napi asárnap munkaszünetet, a kereskedelmi alkalmazottak szolgálati viszonyainak törvény útján való szabályozását, az iparbírságok szaporítását stb. követeli.

— **A póttartalékosok behívása ellen.** Budapest székesfőváros közgyűlése ma Ataluska Alajos helyettes polgármester aláírásával levelet intézett Aradmegye törvényhatóságához, melyben megküldi a képviselőházhoz intézendő feliratát a póttartalékosok behívása ellen s arra kéri Aradmegye törvényhatóságát, hogy hasonló szellemű felirattal támogassa mozgalmát.

— **A régi képviselőház jövője.** Csávossy Béla, a képviselőház háznapja és Vaszhievits János a székesfőváros pénzügyi tanácsosa hetek óta tárgyainak afőlött, hogy mennyit ér a régi képviselőház épülete. Ugyanis a főváros 28 évvel ezelőtt a Sándor-utcai telket tíz évre átengedte a magyar képviselőháznak azzal, hogy addig, míg azon a telken a képviselőház céljaira emelendő épület állni fog és abban a képviselőház tanácskozásait tartja, a területért semmi bért nem számít fel. Ha pedig a képviselőház új otthonába költözik, a terület visszajár a főváros birtokába, a területen emelt épület pedig a főváros által akár barátságos megegyezés, akár bírói becsü útján megváltandó lenne. Ez az eshetőség most beállott. A parlament új otthonába költözött, a Sándor-utcai telek visszajár a fővárosra, az épület megváltása fölött pedig tanácskoznak. A városházán még nem tudják, mit csináljanak majd a főváros birtokába kerülő épülettel. Szó van arról, hogy a képviselőház épületét megfelelően átalakítják és ott rendezik be a polgármester és a közgazgatási bizottság hivatalos helyiségeit és a közgyűlési termet. Ez esetben a váci-utcai városházán felszabaduló helyiségekbe beköltözik a IV. és IX. kerületi, most a Kálvin-téren levő anyakönyvvezetői hivatal. A mai közgyűlési termet pedig a polgárság és egyesület részére ünnepélyekre tartják fenn. De megtörténhet a is, főleg a fővárosi törvény tervezett reformja folytán, hogy a volt képviselőház terjedelmes, de amellett rozoga épülete csak nagy költséggel járó átalakítás után lenne használható. Ezt a nagy befektetést pedig a jelen viszonyok között a főváros nem teheti meg. Ez esetben a főváros az épületet a birtokba vétel után lebontatná és a szabaddá vált területet vagy valamely kőépület céljaira használná fel, vagy pedig értékesítené.

— **Eljegyzés.** Róth Lajos az aradi Széchenyi gőzmalom részv. társ. pénztárnoka tegnap tartotta eljegyzését a bájos és szeretetreméltó Tenner Sárika kisasszonnyal, Tenner Ignác a Széchenyi-gőzmalom részv. társ. vezérigazgatójának leányával.

— **Halálos kocsizás.** A tegnapi vásárról vigan hajtattott hazafelé a pécskai országúton Sós Ferenc kocsis, aki Bear és Társa hattonyai gőzmalomtulajdonos szolgálatában van. Alaposan beborozott a vásárban, s alig ért pár kilométerre a várostól, kocsijáról a kerékek alá zuhant oly szerencsétlenül, hogy fejét a kerék teljesen összezsuzta. Ugy találtak meg holtan az út közepén. A rendőrség a halottas házba szállította holttestét.

— **Marcel Prévost megházasodott.** Érdekes hírt jelentenek Párisból. A világhírű feminista író, Marcel Prévost, a „Deni-vierges” és más híres művek szerzője megházasodott. Feleségül vette Du Castel grófkisasszonyt, ami még érdekesebb teszi a házasságot. Egy másik hír, amit Páris irodalmi köreiből jelentenek, az, hogy Capus Alfrédet, aki a Renaissance-színházban néhány nappal ezelőtt aratott sikert „La Chatelaine” című darabjával, megválasztották a drámaírók és zeneszerzők társaságának elnökévé Ludovic Halévy helyébe.

— **Meghamisított végrendelet.** Csákány község lakosait egy végrendelet-hamisítási ügy foglalkoztatja, a mely bérnyilkosság kapcsán került napfényre. A múlt hét elején ugyanis Zorád Mihály földbirtokost éjnek idején kiszölitették a lakásából s a mikor az udvarra ért, egy jól irányzott lövésse agyonlőtték. A gyilkost harmadnapra elfogta a csendőrség Dombó Antal csákányi lakos személyében, a ki a vizsgálat alkalmával megvallotta, hogy Zorád két sógora Gébele Antal és Egres Bálint 200 forintért bérelték fel gyilkosságra. E vallomás alapján megindított vizsgálat a következőket derítette ki: Zorád Mihály már évek óta haragban élt fiával, ifjabb Zorád Mihálylyal s e miatt az öreg a községen kívül fekvő telepen lakott két vejénél. Pár héttel ezelőtt az öreg Zorád meghalt. Halála előtt az öreg végrendeletkezett a vagyonáról s e végrendelet megírására Laskai József volt segédjegyzőt vitték a vök, tanuk gyanánt pedig a két vő rokonai szerepeltek. Laskait már előre megvesztegette a két vő,

hogy az egész vagyont nekik írja a végrendeletben, dacára annak, hogy az öreg a vagyont egyforma arányban kívánta elosztani. A fiatal Zorádot csak a halál beállta után értesítették, aki a temetés után megtudta, hogy a végrendeletet meghamisították. Zorád erre kijelentette, hogy följelenti az egész bandát. A két sógor, meg Laskai is megijedtek s állítólag Laskai tanácsára bérelték fel Dombó Antalt a gyilkosságra. A helyszínen megjelent királyi ügyész rendeletére ugy a két vőt, valamint Laskait és a végrendeletnél jelen volt négy embert letartóztatták.

— **Hirtelen halál.** Ma délután a Boros Béni-tér 1. számú ház előtt hirtelen összeesett Szenesi György battonyai születésű 39 éves kovács s néhány pillanat múlva ott az utcán meghalt. Mire a rendőrségtől dr. Tisch Mór főorvos és Rimanécsy Zsigmond rendőrtiszt odaérkeztek, már csak a halált konstatálhatták.

— **Meglopott uri nő.** Ma délben 1 órakor a Nádor utcában vakmerő lopás történt. Éles Árminné a káros, aki a családnak Orczy-utcai nyaralójából a Nádor utcán keresztül haladva a Boros Béni-tér felé, karján tartotta több 100 koronát tartalmazó pénztárcáját. Menetközben valaki hátulról a pénztárcához kapott, azt lerántotta Éles Árminné karjáról, megfordult s a néptelen Nádor-utcán lefelé az Orczy-utca felé futott. A lopásról jelentést tettek a rendőrségnek.

— **Hét évi börtön egy eszméért.** A szegedi csillagbörtön komor falai közül ma reggel egy megtört, beesett arcu, beteg ember lépett ki. Kis csomaggal a hóna alatt lassan lépkedett az uton előre, fásult tekintettel bámulva maga elé, Mikor emberrel találkozott, ijedten kapta félre a fejét; azt képzelte: mindenki meglátja rajta, hogy hét évig volt a csillagbörtön foglya. Pedig derék becsületes ember, mindig az is volt. Sőt több annál, valóságos hős. Azok közül hősök közül való, akik, bár talán meddő eszméért, de mégis egy ideálért, elszenvedik a legnagyobb megaláztatást, szenvedéseket is. A martírság felmagasztosító tudata ragadja őket el, ez teszi képesebbé a megpróbáltatások elviselésére. Czárán Trifun nazarénus volt. Már leszolgált az idejét a katonaságnál és csak akkor lépett át az új hitre. Mikor aztán behívták póttartalékosnak, már vonakodott fegyvert fogni. Felebbvalóinak nem volt más fegyverük ellene: elzárásra ítélték. És hét éven keresztül volt a szegedi csillagbörtön foglya, míg elérte az a kort, amikor már a népfelkelők közé tartozik. Ezért aztán most szabadon bocsátották. Az utóbbi időben egyébként a Czáránéhoz egészen hasonló eset történt. A póttartalékosok között akadt egy nazarénus, aki megtagadta az engedelmességet. Két heti elzárásra ítélték, aztán szabadon bocsátották.

— **Falb jóslata novemberre.** A hónapok elején szinte önkéntelen is eszébe jut az embereknek Falb. annyira megszokták már jóslásait. A november hónapra szóló jóslata nem valami bizalomgerjesztően kezdődik. Falb tanár a hónap első felére száraz időt jósol, november első napja kivételével, amelynek Falb szerint esővel kellett volna ránk köszönteni. Az ünnepelők, de különösen a hurcolkodók öröme Falbra magint rácafoltt az idő, s szinte nyári meleggel kezdődött november hónapja. Falb szerint havazások csak a hó negyedik hetének elejére várható kiterjedtebb mértékben. A hőmérséklet nagyobbra a normálison felül áll, az utolsó hét elejének kivételével, amikor néhány napig nagy hidegek járnak. Kiterjedtebb esőzések csak a hó utolsó napjaiban lesznek.

— **A szerencse olyan, mint a lidérc.** Az emberek gyarlósága abban tűnik ki, hogy szerencséjüket egész életükön át ott keresik — ahol nem találják. A szerencse olyan, mint a lidérc, maga mutatja meg magát, csak észre kell venni. De aztán meg is kell fogni. A meddig a fénye világít, addig kell kaparni utána. A legutóbbi sorsjátékban a legnagyobb nyelremény, a 600.000 koronás jutalom, a Wolf Hugó bankháza által eladott 3/8 beosztású sorsjegyre esett és így ezen legszerencsebb főárusított egyszerre nyolc szegény embert tehetett boldoggá. A hova a szerencse egyszer betette a lábát, ott jó ideig meg

is szokott maradni, kísérelje meg tehát mindenki szerencsét és rendeljen osztálysorsjegyeket Wolf Hugó bankházában, Budapest, Bálvány utca 10. Az új terv szerinti, 5000 nyerménnyel szaporított XI. sorsjáték első osztályának húzása már 1902. évi november hó 20. és 21. én tartatik meg. A sorsjegyek ára: egy egész 12 K., egy fél 6 K., egy negyed 3 K., egy nyolcad 1 K. 50 fillér.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weiszal, Aradon.

— **T. Üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

A nagykáti rablógyilkosság.

(Esküdtárszék tárgyalás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 3.

A pestvidéki esküdtárszék Rónay Kamill királyi táblai bíró elnökle mellett ma kezdte meg annak a véres bűnpörnek a tárgyalását, a melynek hősei: Ördög-Tóth Pál, Kármán (Briniszki) Mátyás és Tilalmas-Vonnák Mátyás nagykáti haramiak, a kiket gyilkosság, rablási kísérlet és gyilkossági kísérlet miatt vádol a királyi ügyészség. A nagy vakmerőséggel és pártját ritkító kegyetlenséggel elkövetett rabló-gyilkosság részletei a következők:

Löwinger Lipót vagyonos nagykáti kereskedő és földbirtokosnál 1901. augusztus 1-től 1902. január 1-ig kocsisként szolgált Kármán (Briniszki) Mátyás 42 éves nős földműves, a kinek azt mesélte egyszer a gazdájának szobaleánya, hogy Löwinger rettenetesen gazdag ember s ha vásárról hazajön, bezárkózik a feleségével a szobába s alig győzik megolvasni a sok pénzt. Ez a hír szöveget ütött a kocsis fejébe s addig nem nyugodott, a míg el nem határozta, hogy valamit tesz. Felkereste régi cimboráját, Tilalmas-Vonnák Mátyás napszámot, a kivel aztán megbeszéltek, hogy kifosztják Löwingeret; meg is ölik, ha kell. Tilalmas-Vonnák harmadik társul Ördög-Tóth Pál farmosi asztalosmestert ajánlotta, a kinek az ilyen dolgokban már van gyakorlata. Ördög-Tóth Pál ugyans 1884-ben legjobb pajtását, Vonnák Mihályt a szőlőben agyonütötte és elásta, miután 7 frt 80 krt elrabolt tőle. A pestvidéki törvényszék 1885-ben életfogytig tartó fegyházra ítélte az akkor még csak 21 éves gyilkost, de 1900-ban 15 évi fegyház után a kuria föltételes szabadságra bocsátotta. Tilalmas-Vonnák Mátyás és Kármán Mátyás sem dicsekedhetnek szeplőtlen múlttal: mind a kettő ült már 1—1 és fél esztendőre verkedésért meglopásért.

Ujév után, a mikor Kármán Mátyás kilépett a Löwinger szolgálatából, cinkostársait értekezletre hívta meg lakására. Es elhatározták, hogy megölik Löwingeret. Még aznap este akarták végrehajtani a tervüket és késsel, kötéllel, meg bottal felfegyverkezve, behatoltak Löwinger házába. De tettüket még nem hajtották végre, mert összevesztek egymással s így a dolog elhalasztódott.

Ot nap után újra elmentek este, de a mikor Löwinger ablakán benéztek, azt látták, hogy benn négyen ülnek, Löwinger rokona, özvegy Braun Károlyné is. A gyilkosok erre meghökkenek. Tóth Pál csak be akart menni, de a többi visszatartotta, mondván, hogy négy ember ellentállásával nem fognak elbánni tudni. Erre ismét eltávoztak.

Január 17-én Tilalmas-Vonnák Mátyás és Kármán Mátyás ketten ismét odanéztek Löwinger portájára és ekkor jutott eszükbe, hogy nekik okvetlenül szükségük van forgópisztolyra. Hogy ezt beszerezhessék, másnapra halasztották a terv végleges keresztülvitelét.

A kitűzött időben, este hatkor elosztották egymás között a szerepeket: Tilalmas-Vonnák künn marad őrt állani és bárkit, aki be akar jönni, leszúr. Kármán és Tóth pedig be mennek a konyhába és pisztolyt szegezve mindenkire, azokat az első ijedség hatásában megköttetik, aztán végrehajják a rablást. Így is történt, ha nem is egészen, mert Löwinger dülködni kezdett a rablókkal, akik több helyen megszurkálták. Löwingernek sikerült elmene-

külnie. Vértől elborítva elvándorolt a kaszinóba, honnét többen a helyszínére siettek. Ez alatt a rablók Löwinger feleségét agyonszúrták, özvegy Braun Károlynét és cselédlányát úgy összeszurkálták, hogy hetekig élet-halál közt lebegtek. Rabolni már nem volt idejük a haramiaknak, mert Löwinger segélykiáltására a kaszinóból összefutottak az emberek. Ördög-Tóth Pál és Tilalmas-Vonnák-Mátyásnak éppen csak annyi idejük volt, hogy elmenekülhettek, a harmadik cimborájukat azonban, aki egy kukoricagöré mellett húzta meg magát, Hajdu Béla dr. és Tóth József elfogta. A megugrott két haramiát a csendőrség fogta el.

A pestvidéki esküdtárszék ma kezdte el ennek a bűnpörnek a tárgyalását. A vádhatóságot Halász Lajos dr. kir. ügyész képviseli, védők pedig: Babó Mihály dr., Kéthy István dr. és Metzler Gusztáv ügyvédek.

Az esküdtárszék megalakulása után az elnök elővezette a vádlottakat: három marcona, félelmetes arcú, már nem fiatal embert. A mikor felolvasták előttük a vádiratot, semmi meghatottság nem látszott rajtuk. Olyan közönyösen hallgatták a bűnük rájukolvasását, mintha egyszerű csirkeölésről lenne szó. Mondta is Kármán Mátyás, hogy azzal biztatta őket cimborájuk, Tóth Pál, hogy annyit ér az élet, mint egy verébé, nem kell a miatt a rongyos embervérért sokat bánkodni.

Először is Kármán Mátyást hallgatták ki, a ki a legközségesebb hangon mondomta el a véres éjszaka eseményét.

— Hát kérem nagyságos elnök ur, mi elmentünk Löwingerhez. Én elébb benéztem az istállóba, ott találtam az Erzszi szobaleányt, a kítől megkérdeztem: benn van-e Löwinger? Erzszi maga vezetett be a konyhán keresztül, mert azt mondtuk neki, hogy seprővesszőt akarunk venni. Benn a konyhában Löwingerrel jöttünk össze, a ki azt mondta, hogy seprővesszője nincs, csak a tanyáján kaphatunk. E percben azonban Ördög-Tóth Pál elővette a revolverét, azt Löwingerre szegezte és odaszólt nekem:

— Köljöd meg a zsidót!

Löwingerre pedig rákiáltott:

— Zsidó, hoci a pénz.

Löwinger nem tudtam megkötni, mire Tóth rálőtt, de a golyó nem talált és Löwinger elmenekült. Tóth utána futott és utolérte, de Löwinger kicsavarta a kezéből a revolvert. Ekkor Tóth a kését vette elő és azzal szurkálni kezdte Löwingeret.

— Hát maga mit csinált ezalatt? — kérdezte az elnök.

— Én kérem néztem, — felelte Kármán.

Következett Ördög-Tóth Pál kihallgatása.

— Tudja milyen váddal van terhelve?

— Igen.

— Bűnösnek érzi-e magát?

— Én nem tudok semmiről semmit sem.

— Mit tud a váddal szemben mentségére felhozni?

— Ha én tudtam volna valamit felőle, úgy feljelentettem volna a csendőröknek, ahogy csak kell.

— Hol volt január 18-án?

— Odahaza.

— Reggeltől estig?

— Délután Szegedi Istvánnál voltam.

— A vizsgálóbírónál azt mondta, ki sem mozdult a házból.

— — Lássá ezt fontos. Maga Szegedytől kapta kölcsön a pisztolyt.

Amit Kármán vallott, eleitől végig tagadja. A csizmája azért volt véres, mert nyulat lött.

— A szembesítés után elnök elmondta, hogy Tóth Pál 1884-ben Vonnák Mihály nevű cimboráját kinn a szőlőgunyhóban 9 frtjéért és egy kis szüretért fejsszéval agyonverte s azután pedig holttestét elásta. Életfogytig tartó fegyházra ítélték ezért Tóth Pált, aki ezen büntetésből 15 évet ki is töltött az illavai és váci fegyházakban. Ezen raboskodása alatt jó magaviseletet tanusítván, föltételes szabadságra lett bocsátva.

— Milyen idő volt szombaton, mikor magá kinn járt a tanyán?

— Havazott.

— Lássá, akkor csizmájáról a hó lemosta a nyul vért. Azt pedig az orvosok is konstatálták, hogy a kezén levő kelevénytől nem vezethette be a kezét.

— De attól véreztem be.

Ezzel kihallgatása Ördög-Tóth Pálnak véget ért s 10 percnyi szünet következett. A tárgyalást holnap folytatják.

TANÜGY.

(—) Ifjusági segélyző-egyesületek. Az aradi kir. főgymnázium és áll. főreáliskola ifjusági segélyző egyesülete f. hó 9-én, vasárnap délelőtt 11 órakor választmányi ülést tart a liceum emeleti tanácskozó termében. E gyűlésre, melynek tárgya a szegénysorsú tanulók téli ruhával való segélyezése leendő, a választmányi tagokat ez uton is tisztelettel meghívja az elnök.

(—) Bezárt iskola. *Institúris* Kálmán polgármester, iskolaszéki elnök a Markó-düllőbeli iskolát a tanító családjában uralkodó járványos vörheny-belegység miatt lezáratta.

NAPIREND.

November 4. Kedd. Róm. kath. naptár: B. Károly. — Protestáns naptár: Károly. — Görög-keleti naptár (október 22.): Abercz püspök. — A nap kél 6 óra 34 perckor, nyugszik 4 óra 20 perckor. — A hold kél 10 óra 4 perckor, nyugszik 7 óra 24 perckor.

Közlöny-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11¹/₂—12¹/₂ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1¹/₂—2¹/₂ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége mellett álló terem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Száraz, éjjeli fagy.

Nemzeti színház.

Bérlét 35. sz.

Páratlan.

Kedden, 1902. évi november hó 4-én:

K.-HEGYESSY MARI mint vendég:

A cigány.

Eredeti népszínmű dalokkal és tánczczal, 3 felvonásban. Irta: Sziglieti Ede. Zenéjét szerző: Bognár Ignác.

SZEMÉLYEK:

Várszegi Kurta	Mariházi M. Németh J.	Zsiga, cigány Békes Gyula	Petű, fia Ternyei Lj.
Gyuri, öccse	Békassy Gy.	Rózsí, leánya	Hegyesy M.
Márton gazda	Győre Alajos	Ferke, hajdu	Szabó József
Rebeka, neje	Pajor Agnes	Kisbíró	Tukorai L.
Evi, leánya	Karácsonyi.	Sári	Garai Ilonka

Kezdeté este 7 órakor.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 3.

Déltőzsde. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv gyöngö. Bányadi irányzat mellett 17,000 métermázsza került forgalomba, gyöngén tartott áron. Egyéb gabonanemek nyugodtak. Időjárás szép.

Zárulat 12 órakor:

Buza 1903. áprilisra	7.38—7.39
Rozs 1903. áprilisra	6.45—6.46
Zab 1903. áprilisra	6.29—6.30
Tengeri 1903. májusra	5.68—5.69
Repce augusztusra	11.80—11.90

Zárulat 5 órakor:

Buza 1903. áprilisra	7.38—7.39
Rozs 1903. áprilisra	6.45—6.46
Zab 1903. áprilisra	6.28—6.29
Tengeri 1903. májusra	5.68—5.68
Repce augusztusra	—

Zárulat 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	672.50
Magyar hitelrészvény	709.—
Leszámítolóbank részvény	448.—
Rima-Murányi vasmű részvény	470.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	702.50
Közuti vasut	617.—
Városi villamos vasut részvény	329.—

S z e s z ü z i e t.

— November 3. —

Maí jegyzések: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Szárított moslék 12:80—13:— korona mmázsánként.

REGÉNY-CSARNOK

A róma-párisi expressvonalat.

— Angol regény. —

Fordította: **Ritt Gyula.**

[1]

ELSŐ FEJEZET.

Amint egy márciusi reggel a római expressvonalat Párisba közeledett, a hálókocsi utasai egy rendkívüli eseményre ébredtek föl.

A vonat már az ut végén Laroche és Páris között haladt, hol már nincs több tartózkodás. A végcél előtt utoljára még Laroche-n állott meg, hol sokan megreggeliztek, mielőtt a vonat Párisba érkezett volna. A hálókocsi hét utasa közül hat az étkezőbe ment, a hetedik azonban, egy hölgy, nem jött ki a fülkéjéből. A vonat nemsokára megindult és az utasok újra elfoglalták helyüket, hogy tovább szenderegjenek. Egyik-másik azonban, Páris közelében lévén, föl és alá járkált kabinjában, csomagolt, fölkereste a mosdóasztalt, vizet és törülközőt kért a kalauztól, úgy, hogy csakhamar egy hosszú ut végén szokásos ideges kapkodás, zajos élénkség uralkodott az egész kocsiiban.

A hálókocsi minden fülkéjéből hívták a kalauzt, de ez egyszer sem jelent meg. Végre is a sarokban találták meg, ahol mély álomba merülve, horkolva aludt. Csak nehezen lehetett talpra állítani és dolgára küldeni. Bambán bámult maga elé, és bizonytalan képekkel indult a mosdóba.

Lassanként elkészültek az utasok, csak még ketten nem adták életjelt magukról. A hölgy, ki a 9. és 10. számú fülkében volt és egy ur, ki az előbbi szomszédságában levő 7. 8. számú kettős fülkében aludt.

A kalauznak kötelessége, hogy az utasokat idejében felköltse. Mivel a vonat már Páris közelébe ért, megkopogtatta mindkét fülke ajtaját.

A hölgy e szavakkal: Már fönny vagyok! válaszolt a kopogtatásra: a 7. 8. számú fülkéből azonban nem kapott választ. Megismételte a kopogást, be is kiabált, de ez eredménytelen kísérletek után már maga fölzárta az ajtót és belépett.

Ezalatt már világos reggel lett, a függöny nem volt leeresztve, sőt a keskeny ablak egészen nyitva állt ugyanarra, hogy a fülkében, minden tárgyat világosan lehetett látni. Az utas mozdulatlanul feküdt a fekhelyen. Lehanyatlott feje, az ágyon átvetett lábai, — leesett, merev karja, egy mély, egy örökös álomról beszélték.

A vértől ázott ágynemű, a mellén tátongó nyitott seb, az eltorzult arc, rémas képet nyújtott a belépőnek. Semmi kétség, itt gyilkosság történt.

A kalauz ijedt, vad kiáltással támolygott ki a fülkéből és az izgatott kérdésekre, melyekkel minden oldalról ostromolták, reszkető hangon hebegve válaszolt:

— Itt, itt, benn!

A következő pillanatban már mindenki tudta, hogy a fülkében gyilkosság történt. A nagy zajra a hölgy is kilépett fülkéjéből és tíz perc múlva a háló kocsi utasai mind odagyűltek a szűk folyosón a meggyilkolt kabinjához és francia, angol és olasz nyelven izgatottan tárgyalták az esetet. A kedélyek lecsillapítására és a rend helyreállítására egy hatalmas természetű, előkelő, délceg magatartású férfi tette az első kísérletet. Fölre hívta a kalauzt és angolos kiejtéssel, franciául szólt hozzá:

— Önnek valamit tennie kell. Senkinek sincs joga abban a fülkében tartózkodni. Egyiknek vagy másiknak oka lehet, hogy nyomokat vagy más egyebet eltüntessen. Rendelje ki őket és gyorsan zárja be az ajtót. Gondolja meg, hogy mindenért Ön lesz felelős.

Az utasok, kik e megjegyzést hallották, mind kijöttek a fülkéből. Mindnyájan ki voltak téve a gyanúnak és csak egyedül ők, mert Laroche-ban, mely állomástól megállás nélkül, szakadatlanul haladt előre az expressvonalat, a meggyilkoltat még élve látták. Ezen az uton pedig senki sem szállhatott föl a robogó vonatra, annálkevésbé le, a mi legnagyobb életveszéllyel járt volna.

— Roppant kellemetlen nekünk ez az esemény, — szólt fivéréhez a hatalmas természetű

férfi: Sir Collingham Károly angol tábornok, a mint visszatérve belépett fülkéjébe.

— Nem látom be az okát, hogyan? — kérdezte Collingham Silas, szintén egy jó erőben levő férfi, mosolygó, telt, piros arcával, szép egyenletesen körülnyirt fehér szakállával és fekete serzs öltönyével valódi mintaképe volt az angol papoknak.

— Valóban? Természetesen föltartanak utazásunkban, s a milyennek a francia rendőrség eljárását ismerem, valószínűleg le is tartóztatnak mindnyájunkat.

— Ha utunk folytatása elé akadályokat gördítenek, írni fogok a „Times“-nek, — kiáltott fel bosszankodva a pap.

— Tedd meg kedves Silas, ha ugyan lesz alkalmad hozzá? Annyit mondhatok, hogy szorult helyzetbe kerültünk.

E szavaknál kivette szivarkatárcáját és a változatos élethez hozzászokott katona nyugalomával, gyújtott egy cigarettére.

— Nem veszed észre, — szólt hirtelen a paphoz — hogy miként csökkent a vonat gyorsasága? Páris előtt csak nem fogunk megállani?

— Miért ne? Értésére adják a vonatvezetőnek az eseményt. Ez egészen rendben van.

— Ember, hát nem fogod föl észszel? Mig a vonat az express gyorsaságával robog előre, senkisé megvárhatja el a vonatot, de ha a menet meglassul, alkalmat adnak a merénylőknek, hogy leugorhassék.

— Meghúzták tán a vészféket? De ki tette ezt?

— En nem tudom, de hogy jelt adtak az bizonyos.

(Folytatása következik.)

NYILTTÉR.*

Tedeschi Viktor, Ottrubay Károlyné szül. Tedeschi Emilia, ennek férje Ottrubay Károly és gyermekei: Károly és Marietta és László Arpádné szül. Tedeschi Gabriella mélyen megsomorodott szívvvel jelentik, hogy felejthetetlen szeretett édes anyjuk, illetve anyósa és nagyanyjuk

özv. TEDESCHI JÁNOSNÉ
szül. KLINGENPÖCK EMILIA

1902. évi november hó 8-án reggeli 4 órakor, életének 74 évében a Mindenható rendelkezéséhez képest csöndesen elhunyt.

A boldogultnak földi maradványai november hó 5-én d. e. 10 órakor fognak József-főherceg-ut 6. számú házban Csutak Károly első temetésrendező intézet „Entreprise des pompes Funébres“ által a helybeli felső temetőben levő családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise-áldozat pedig november hó 6-án d. e. 10 órakor fog a helybeli főt. minorita-atyák szentegyházában (Kölcsy-utca) az egek Urának bemutatni.

Arad, 1902. november 3.

Áldás és béke poraira!

Köszönetnyilvánítás.

Az első bizt. int. katonai szolgálat esetére tekintetes igazgatóságának

Budapest.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a tekintetes igazgatóságot, hogy fiam katonai szolgálat esetére kötött biztosítása után esedékessé vált tőkét megkaptam.

Ez alkalommal el nem mulaszthatom a tekintetes igazgatóságnak az ügy gyors és kulans elintézéséért őszinte köszönetemet nyilvánítani.

Arad, 1902. november 3.

Tisztelettel:

Khudy József,
gyógyszerész.

Teheránból érkezett

valódi perzsa szőnyegek,

ebédlő, salon, uri- és hálószobák részére.

Megtekinthetők a fő-vámhivatalnál, József főherceg-ut 3. sz. reggel 8 órától déli 12 óráig.

1839

Schwarcz Zsigmond.

Dr. Tamasdán Livius

ügyvédi-irodáját

f. é. november 1-től

Arad, József főherceg-ut 17. sz. a. helyezte át.

Szobel Adolf

angol és francia női szabó,

Arad, Szabadság-tér 17.

Ajánlja a mai kor legmagasabb igényeinek megfelelően berendezett

női ruha műtermét,

ahol a legújabb divat szerint e szakba vágó munkák állítatnak elő, minden előforduló idényre. Pontos és gyors kiszolgálás, jutányos ár.

1918

Dr. Herman Ignác

ORVOS.

Lakását

Andrássy-tér 20. sz. alá (Arenae-épület) helyezte át.

„GLOBUS“ élet- és járadék biztosítótársaság aradi főügynöksége:

Szücs F. Vilmos, Boros Beni-tér 22. I. em.

Tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy a

„GLOBUS“

élet- és járadék biztosítótársaság főügynökségét

átvettem, s nagyon előnyös táblázatok szerint köthetők általam biztosítások úgy felnőttek, mint gyermekek javára.

Tisztelettel:

Szücs F. Vilmos,

Arad, Boros Beni-tér 22., I. em. Spielmann-ház.

1877

Ugyanott egy irodai gyakornok azonnali belépésre felvétetik.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására hozni, hogy a

Triesti általános biztosító társaság
(Assicurazioni Generali),
Magyar jég- és viszontbiztosító r. t.
Első o. általános baleset ellen bizt. társaság
főügynökségének irodáját
Andrássy-tér 20. sz., Fischer Eliza-féle ház I-ső emeletére
helyeztem át.

1878 Tisztelettel **Tenner József**, főügynök.

Okleveles
gépész,
ki a molnár mesterséget is érti és magyar, német, román nyelven beszél,
állást keres.

Czim a kiadóhivatalban. 1910

Telefon 137. sz.

Legjobb minőségű teljesen száraz I. oszt., 7 lab hosszú

tölgy szőlőkaró,
I. osztályu
bükk hasáb tűzifa,
továbbá mindenféle **tölgy vágott és faragott épületfák**
a legjutányosabb árakban kaphatók
Kerskovitz Jg. és fiai
1804 czégnél
Aradon, Boros Béni-tér II. sz.

Villanyos házi csengő
bevezetést,
Villanyos házi csengő
javítást,
Villanyos csengő
évi jókarban tartást,
Házi telephon
szerelést szakszerűen és jutányosan készít 1753

Kalmár József
villanyműszerész, kerékpár és varrogépraktár és javító műhelye

ARAD, Salacz-utca 2.

3 nap alatt meggyógyul

a hngyesőfolyás — ha több éves is — szabadalmazott tanálmányom által, mely több évi orvosi gyakorlatban kipróbálva, a bécsi közkörházban s a párisi Hoptal-Mydiben vérhajbetegségek osztályán általános használatban van. Tehetetlenség és éjjeli magömlés meggyógyítására is feltétlenül biztos. Árend. foglalkozás változtatás nélkül otthon titokban használható. Használati utasítással 10 frt. utánvétellel, vagy az összeg előre küldése mellett.

Dr. Tóth Ödön 1653
Budapest, VIII. József-körút 53.

Feltűnő eredmény érhető el
a Hajós-féle
Ibolya-Créme

használatát által, mely egy pár nap alatt elmulaszt **Szeplő, májfolt, bíbros, bőrvörösséget és mindennemű arczszéztátlanságot.** E remek ártalmatlan cosmeticus szer a bőrben teljesen felszívódik, minek következtében a hatás bámulatos gyorsasággal áll be.

Nappal is használható!

A párisi és londoni hygienicus kiállításokon aranyérmekkel kitüntetve. Ára egy tégelynek 50 kr.

Ibolya-crème szappan 35 kr. Ibolya hölgypor fehér, rózsás és krém színben egy drb. 60 krajczár.

Ibolya tej (Eau de Violette de Hajós) egy üveg 50 krajczár.
Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól!

Bevásárlásnál csakis **HAJOS** féle készítményeket tessék elfogadni.

Olcsóbb ajánlat, mint hamisítvány visszautasítandó!

Kapható a készítő feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriumában 652

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Aradon: **Vojtek Kálmán, Tábor Gyula,** Pécskán: **Adler Gy. Lajos,** Simándon: **Csiky Lukács** gyógyszerész uraknál.

Nagymennyiségű

lécz

eladó

az Aradi

Nyomdarészvény-
társaságnál.

Jó órákat olcsón

küld 3 évi írásbeli jóállás mellett privát vevőknek

Konrád János

örögyára,

aranyárak kivitelei háza

BRÜX, 270. sz. (Csehország).

Jó nickel rem. óra frt 3.75.
Valódi ezüst rem. óra 5.80.
Valódi ezüst láncz frt 1.20.
Nickel ébresztő óra 1.95.

Czégem a cs. és kir. birodalmi ezimerral van kitüntetve, számtalan arany, ezüst kiállítási érem, valamint ezernyi elismerő levél van birtokomom. 1903
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Rozsnyay-féle
chinin cukorka, chinin csokoládé

pályakoszoruzott készítmény.

gyermekeknek láz, hideglelés, váltóláz ellen kitűnő sikerrel alkalmazható. **Nem keserű!** Csak akkor valódi, ha a csomagoló papíron Rozsnyay Mátyás névalírása olvasható.

Fenyő illat.

Különösen alkalmas a szoba levegőjének felfrísítésére és tisztítására.

Egy üveg I kor. 50 fillér.

Hasis-Collodium.

Kitűnő, minden másszert felülmuló hatásu tyukszem és bőrkeményedés ellen.

Egy üveg ára 70 fillér.

Kitűnő minőségű likőr eszenciák, melynek segítségével pár percz alatt zamatos, finom likőrt készíthetünk.

Barack	Cacao blanc	Cseresznye	Császárkörte
Anizette	Chartreuse	Marasquino	Vanillia
Benedictine	Curacao	Kávé	Zeller

Egy üveg ára I korona.

Kapható:

ROZSNYAY MATYÁS gyógyszertárában

Aradon, Szabadság-tér. 658

MINDEN HOLGYNEK
SZÜKSÉGES ARCZBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A
FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világba elterjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napl használat után megszüntet szeplőt májfoltot, bőrtakát (mitesser) és minden arczszéztátlanságot. Massazsához használva eltüntet redőket, himlőhelyet sib.

Csak az azon készítmények valódiak, a melyek ezimeres védjegyemmel vannak lázárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára I korona. 1736

Margit szappan 70 fillér. Margit powder I kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszertárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferencz, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs.-Apécán: Bonomi Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csémón: Berkes Armin, Elekén: Ifj. Pekker István, Földéakon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyorokon: Masznyk Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermessen: Schögl Pál, Kun-ágotán: Fejes Lajos, Kurticson: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácskán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzeros Adam, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pécskán: Bokszin János, Pankotán: Posevitz Gusztáv, Pityarozson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Simándon: Csiky Lukács, Soborsinban: Károlyi Kálmán, Szemlaken: Hauszler Sándor, Tanczon: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszerésztárában.

NEUMANN M.

férfi-, fiu- és gyermek-ruha telepe

ARADON,

Andrássy-tér, a Fehér Kereszttel szemben.

csász. és kir. udvari szállító

Dusan felszerelt raktár az elősmert legjobb minőségű készárúban.

1502

Mérték szerinti megrendelések kifogástalan kivitelben készítettnek.

Szabott árak.

Alapított 1845.

Telefon szám 457.

Szabott árak.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad és hirdetések felvételét a kiadóhivatal: József főherceg-ut 22. szám. — Telefon szám: 151.

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cselekedet kereső vagy cseledeknek ajánkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50-80 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárúsító helyein.

Elza.

Levele van a kiadóban.

Elveszett

egy gyémántokkal körül foglalt türkiz köves broche. A becsületes megtaláló kéretik azt a főkapitányságra vinni, hol megfelelő jutalomban részesül. 1920

Szerény Bonne.

Levele van a kiadóban.

A francia nyelvet

őhajtja tanulni egy fiatal ember, ismeretség hiányában ezúton kéri, kik az est folyamán órákat adni hajlandók, küldjék ajánlataikat „francia nyelv” címen e lap kiadóhivatalába. 1926

Szorgalmas Bonne

Levele van a kiadóban.

Radnai-ut II. sz. ház

egészben vagy részben kiadó. Értekezhetni Ferencz-tér 6., vagy Lázár Vilmos-utca 2. 1913

Egy jó forgalmu

korcsma-üzlet teljes berendezéssel eladó. — Bővebbet a kiadóhivatalban. 1859

Egy emeletes bérház

és két földszintes ház, első még 10 évig adómentes, Arad városának legélénkebb helyén, előnyös feltételek mellett külön eladó. — Bővebbet Gróf Leiningen-utca 11. sz. alatt. 1847

Uraságoktól levetett

téli és nyári ruhákat

a legmagasabb áron veszek.

Kivánatra bázhoz is megyek. Továbbá használt butorokat is veszek és olcsó áron eladok. 1928

Menczer Márton

Arad, Petőfi-utca 7. sz.

Brassay Testvérek

Arad.

Ajánlják divatos

rövid füzőiket,

ugyszintén

mérték utáni megrendelések

6 óra alatt készülnek.

Kérjük a becses hölgyközönséget látogatásával megtisztelni.

Borszivattyuk

3 évi jótállással (ingyen javítás) árak 90 koronától feljebb.

Hozzávaló első minőségű gumimicsövek 3 koronától feljebb. Fejtőképesség óránként 3000 litertől feljebb.

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Ugyanott

tüzi-fecskendők és kutak

valamint javítások elfogadtnak.

Van szerencsém a t. vevő közönséget arról értesíteni, miszerint lakásomat Csermőről Aradra (Teleky-utca 24. sz.) tettem át. Együttal ajánlom a következő faanyagokat:

6 és 7 láb hosszú

száraz szőlőkarót,

kétéves száraz

cser és bükk hasáb ölfát,

valamint egyéb haszonfát is a legjutányosabb áron.

A szőlőkarókra nézve megjegyzem, hogy azok szállítását a kőrösvölgyi vasut bármely állomására, esetleg nevezett vasut mentén fekvő szőlőkbe is elvállalom. 1776

Kohn Lajos.

Spiritus-izzólámpa. Minden régi petroleum lámpa átalakítható a szabadalmazott spirituszgázgövel izzólámpává. Ára a teljes készüléknek (csomagolás és bérmentes küldés 1 kor. 50 fill.) 7 kor. 50 fill. Külön elsőrendű transparenst izzótest 12 drb. 4 korona 50 fillér. Szesz izzófényű asztali lámpa 12 márka.

Képes prospektus ingyen. 1790

M. STEIN
Berlin W. Bülowstrasse 95/b.

Iroda szolgál,

ki magyarul és németül beszél és ír,

kerestetik.

Mindkét nyelven irt ajánlatok bizonyítvány másolatokkal el látva a 1900

Goldschmidt Mihály

aradi céghez intézendők.

Zálogcédukat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb áron vesz

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész

ARAD, TEMPLUM-UTCZA
Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 1746

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438.

STERN M. A.

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos

női-felöltő áruháza.

Nagy választék a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Ujdonságok naponta érkeznek.

2602

ALAPITTATOTT 1875.

TELEFON 238.